

✓ ? i !

KAUPUNKISEUDUILLE ELINVOIMAA INTEGROIVASTA KAUPUNKISEUTUSUUNNITTELUSTA JA TIEDOLLA JOHTAMISESTA

TEM alueiden välinen verkostoyhteistyö 2021-2023

Päivitetty yhteishakemus Pirkanmaan liitolle 3.2.2022

Kaupunkiseuduille elinvoimaa teemaverkoston idea:

Teemaverkosto integroi elinvoimanäkökulman ja tiedolla johtamisen kaupunkiseutusunnittelun perusteisiin ja kaupunkiseutujen erityispiirteisiin.

1.

KAUPUNKISEUTUJEN KESTÄVÄ JA YHTEENSOVITTAVA MALPE-TYÖ

Kaupunkiseuduille elinvoimaa teemaverkostossa edistetään MAL-suunnittelun elinvoimanäkökulmaa, elinvoimapotentialin tunnistamista sekä hyödyntämistä yhteisestä visiosta ja kehityspolun valinnasta toimintaan.

Toteutetaan lyhyen aikavälin toimenpiteitä ja suunnitellaan pidemmän aikavälin tavoitteita kaupunkiseudun kuntien alueidenkäytön yhteensovittamiseksi sekä kehitetään toimintatapoja, joilla kaupunkiseutusuunnittelu kytketään entistä vahvemmin **elinvoiman kehittämiseen**.

Muodostetaan hankkeita ja toimia, joilla edistetään elinkeinoelämän sekä MAL-suunnittelijoiden ja -valmistelijoiden tietoon pohjautuvaa elinvoimaymmärrystä ja vuoropuhelua, ts. *kaupunkiseutujen MALPE-suunnittelun strategista elinvoima-osaamista*.

Hyödynnetään MAL-verkoston jo kertynyttä elinkeino-osaamista ja ymmärrystä strategisissa kärkiteemoissa:

- Elävät asemanseudut
- Asuminen ja asuinympäristöt
- Liikenne ja kestävä liikkuminen
- Ihmislähtöinen ja älykäs yhdyskuntasuunnittelu.

MAL-suunnittelun osa-alueilla toteutetaan elinvoimaosaamisen **”kehityspyörämallia”**:

visio / yhteinen ymmärrys / strateginen kehystäminen

skenaariotyö ja skenaarioihin perustuvien **vaihtoehtoistarkastelujen** priorisoinnin testaaminen kaupunkiseutujen ja elinkeinoelämän yhteistyöllä

yhteissuunnitelman ja kehittämisspolun laadinta: vertaistuki ja parhaiden oppien jakaminen

tiekartan ja vaiheistuksen laadinta: päätös- ja suunnitteluvaiheet esiin, vaiheistus- ja toteutusohjelmatyöskentelyn tuki, toimijoiden roolitus ja vastuut, resurssiperustan vahvistaminen

elinvoimaosaamiseen pohjautuvien tieto- ja seurantamallien laadinta ja työkalujen etsintä yhdessä elinkeinotoimijoiden kanssa.

MAL-verkoston strategiset painopisteet

A. ASEMANSEUDUT RAIDE-LIIKENTEEN SOLMUPISTEINÄ JA PAIKALLISINA ELINVOIMAHUBEINA

Tavoitteena on nostaa esiin seudullisesti merkittäviä asemanseutuja ja kehittää niitä kestävinä ja houkuttelevina solmupisteinä ja elinvoimahubeina. Otetaan oppia hyvistä malleista kaupunkiseuduilla sekä viimeaikaisista kehittämishankkeista. Tiivistetään yhteistyötä elinkeino-toimijoiden kanssa.

C. KESTÄVÄ LIIKKUMINEN JA LIIKENNÄJÄRJESTELMÄT OSAKSI KEHITTYVÄN KAUPUNKISEUDUN YDINRAKENNETTA

Tavoitteena on laajentaa ymmärrystä kestävien liikenne-hankkeiden roolista strategisina kaupunki(seutu)hankkeina sekä edistää yhdyskuntarakenteen toiminnallisuutta ja vähäpäästöisyyttä. Kestävä liikennejärjestelmä on toimivan seudullisen rakenteen ydin. Tämän vuoksi teemaverkostossa haetut hankkeet kytkeytyvät monin eri tavoin mm. toimivaan joukko-liikennejärjestelmään ja matkaketjujen sujuvuuteen sekä kestävään logistiikkaan, eikä osiota ole esitetty erillisenä muista hankkeista.

B. ASUMISEN KEHITTÄMINEN JA MONIPUOLISTUVA ASUNTOTUOTANTO

Tavoitteena on suunnitella asumisen ja työn monipaikkaistuvia kytkentöjä pandemian jälkeisissä oloissa kaupunkiseuduilla (ilmiö- ja skenaariotyö) sekä etsiä käytännön ratkaisuja nopean muutoksen hallintaan.

D. YHDYSKUNTARAKENTEEN KEHITTÄMINEN JA TIETO-POHJAN VAHVISTAMINEN ELINKEINOTIEDOLLA

Tavoitteena sisällyttää elinkeinopoliittinen tietopohja ja -ohjelmatyö osaksi yhdyskuntasuunnittelua ja sen tiedonhallintaa (tiedot työ- ja toimipaikoista, pääelinkeinoista, koulutuksesta, osaavasta työvoimasta, alihankintaketjuista, alueellisista keskittymistä ja niiden muutoksista sekä väestötrendeistä). Tuotetaan ja testataan tiedonhankintatyökaluja muutoksen ennakkoimiseen.

2.

KAUPUNKISEUTUJEN SUUNNITTELU ELINVOIMAN EDISTÄJINÄ

Edistetään MAL-jäsenverkoston vertaisoppimista ja seurannan kehittämistä sekä elinvoimanäkökulmaa kaupunkiseututason suunnitelmien valmistelussa ja toteutuksessa. Toimenpiteet kohdistuvat MAL-sopimuseutuihin sekä niihin kaupunkiseutuihin, jotka haluavat ottaa uuden kaupunkiseutusunnitelma-alueen käyttöön.

MAL-verkoston jäsenseutujen kanssa etsitään ja kehitetään MAL-sopimuksista, kaupunkiseutusunnitelmista ja rakennemalleista ja seutujen kehityskuvista opittuja elinvoimaa tukevia käytänteitä, toimintamalleja ja työkaluja, joita ne voivat hyödyntää ja joilla ne voivat uudistaa kaupunkiseutunsa suunnittelua ja toteutusta.

Liitteessä 1. kuvataan Teemaverkoston toiminta-alue.

Liitteessä 2 kuvataan teemaverkoston hankekokonaisuudet ja työpaketit, joilla yhdistetään elinkeinotoiminnan ja -tiedon sekä hyvän yhdyskuntasuunnittelun tarpeet.

Liitteessä 3 kuvataan Teemaverkoston alustava aikataulutus ja budjetti.

Liitteessä 4 vastataan Valtioneuvoston arviointiraadin huomautuksiin hakemuksesta ja annetaan verkoston palaute arviointiin.

Liitteessä 5 kuvataan hankehenkilökunnan tehtävät.

Liitteessä 6 on esitetty hankkeen viestintäsuunnitelma

Liitteessä 7 on esitetty hankkeen tulosindikaattoreita

3.

KAUPUNKISEUTUJEN ELINVOIMATYÖN KOKONAISUUS

Kuvioon on koottu teemaverkoston viitekehysten osa-alueet ja integroitu ne toisistaan riippuvaisiksi kokonaisuudeksi. Strategiset kärkiteemat ja asemaseutujen kehittäminen, monimuotoistuva asuntorakenne, kestävä liikennejärjestelmä ja kaupunkiseutujen MAL-suunnittelun perinne kohtaavat verkoston teemaverkostohakemuksessa vahvan tiedollisen pohjan kehittämisen.

Asiantuntijat ja päättäjät kokevat eri suunnittelutasoilla riittämättömyyttä ja tiedonjanoa, koska erityisesti elinkeinokehitykseen ja seutujen elinvoimanäkökulmaan liittyvää tietoa yhdistettynä yhdyskuntarakenteen

kehittämiseen on vain vajavaisesti tarjolla. Moni tieto on kuntakohtaista tai aluetasolla esitettyä, mutta tietoa toiminnallisten kaupunkiseutujen ominaisuuksista ja kehityksestä kestävästä liikkumisesta edellyttävällä tavalla on niukasti.

Tämän vuoksi MAL-verkoston teemaverkostohakemus KAUPUNKISEUDUILLE ELINVOIMAA INTEGROIVASTA KAUPUNKISEUTUSUUNNITTELUSTA JA TIEDOLLA JOHTAMISESTA esittää vahvaa tiedollista pohjatyötä kaupunkiseutusuunnittelulle.

Kuvio 1. Teemaverkoston viitekehys ja kärkiteemoihin kytkeytyvät hankkeet.

KAUPUNKISEUTUJEN SUUNNITTELU: TEEMAVERKOSTON PERUSTELUT

Kaupunkiseutusunnittelun ytimessä ovat kaupunkiseutujen yhteistyön kehittäminen kaupunkiseutujen yhteisten strategisten suunnitelmien laadinnassa niin seututasolla kuin seutujen välillä. Merkittävänä strategisena ja toiminnallisena ulottuvuutena on seutujen kestävä liikennejärjestelmätön ulottamainen seudullisen kehittämistyön perusrakenteisiin.

Kestävä liikennejärjestelmä kohdistuu erityisesti raideliikenteen kaupunkiseutukehityksellisiin elementteihin yhdyskuntarakenteen saavutettavuuden, kestävyuden ja yhdyskuntarakenteen tehokkuuden näkökulmista. Kestävään liikennejärjestelmään liittyvät olennaisena osana monimuotoistuva asuminen ja monipaikkaistuminen seutujen välillä ja seutujen sisällä ns. mikrosijainneissa sekä raideliikenteen solmupisteinä asemanseudut ja -seisakkeet. Jälkimmäisten kehittämisestä MAL-verkoston on jo pitkä kokemus yhteistyökumppaneiden kanssa, ja teemaverkosto jatkaa aiemmissa hankkeissa ja ohjelmissa esillenostettujen haasteiden ratkaisemista asemanseutukehittäjien kanssa yhteistyössä (ks. hankeliitteet). Elinvoimanäkökulmasta myös tavaraliikenteen solmukohtat ja ratapihat ovat huomioitavia kohteita kaupunkiseutujen ydinrakenteessa.

Monipaikkaisuus on ajan trendejä, mutta sen maankäyttö- ja liikenneulottuvuudet ovat vielä heikosti haltuun otettuja suunnittelu- ja politiikkatyössä. Eri kokoiset kaupunkiseudut pohtivat erityisesti pandemian vaikutuksia monipaikkaisuuden trendiin ja esiintymismuotoihin tulevaisuuden suunnittelussaan. Yhdyskuntarakenteen kehittämiseen monipaikkaisuuden tuomat potentiaalit ja haasteet ovat merkittäviä ja tarvitsevat tarkempaa pohdintaa. Teemaverkostohakemuksessa monipaikkaisuus ja asumisen monimuotoistuminen hahmotetaan seututasolla muutoksena. Hankkeissa tarkastellaan, miten muutokset asumisvalinnoissa, työmarkkinoilla sekä paikkariippumattoman työn ja etätöiden yleistymisessä näkyvät erilaisissa mikrosijainneissa kaupunkiseuduilla, erityiskohteina mm. asemanseudut.

Kaupunkiseutusunnittelussa on oleellista hyödyntää mahdollisimman vahvasti tilasto- ja ennakoitietoa seudun väestön, elinkeinon, liikkumisen ja päästövähennysten kehityksestä eri sektoreilla ja integroituna kokonaisnäkökulmaksi. MAL-suunnittelussa on keskitytty väestötietoon (muuttoliike), asuntotuotannon volyymeihin ja liikkumisen ennakointiin, mutta mm. erilaisia asukkaiden ja elinkeinotoimijoiden preferenssejä ja elinkeinotoiminnan kehitystä koskevien tutkimusten kytkeminen tietopohjaan on ollut vähäisempää. Tietopohja on myös muutoin puutteellista: erityisesti seututason työpaikkojen ja toimialojen sijoittumistiedoissa on puutteita.

Tarvitaan niin tilannekuvamaista tilasto- ja paikkatietoa, laadullista preferenssitietoa kuin tulevaisuuden ennakoitua. Tässä teemaverkostohakemuksessa vastataan tähän haasteeseen. MAL-verkoston teemaverkostossa kehitetään malleja molempiin yhdessä vahvojen tietotyöhön keskittyvien yhteistyökumppaneiden kanssa (SYKE ja yliopistot). Tarvittaessa laajennetaan tarkastelua kansainvälisiin verrokkiaineistoihin ja esimerkkeihin.

Kaupunkiseuduille elinvoimaa teemaverkosto

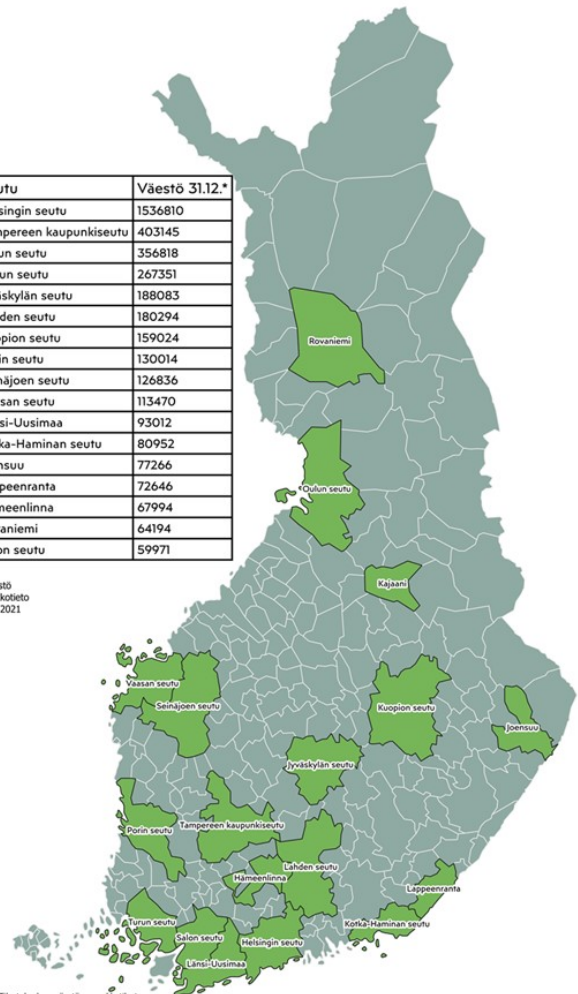
Mukana vuonna 2022 on 18 kaupunkia tai kaupunkiseutua (kts. kuvio 2.), liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Traficom, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), Suomen Kuntaliitto. Keskeisenä sparraajana ja kumppanina toimenpiteiden valmistelussa ovat korkeakoulu yhteisöt verkoston jäsenalueilta ja ohjausryhmässä, mm. Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto sekä Suomen ympäristökeskus SYKE.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä toimii Koordinaatiohankkeen emäntäorganisaationa ja hallinnoijana. Hankkeen osatoteuttajina toimii Suomen ympäristökeskus ja Tampereen yliopisto.

Seutu	Väestö 31.12.*
Helsingin seutu	1536810
Tampereen kaupunkiseutu	403145
Turun seutu	356818
Oulun seutu	267351
Jyväskylän seutu	188083
Lahden seutu	180294
Kuopion seutu	159024
Porin seutu	130014
Seinäjoen seutu	126836
Vaasan seutu	113470
Länsi-Uusimaa	93012
Kotka-Haminan seutu	80952
Joensuu	77266
Lappeenranta	72646
Hämeenlinna	67994
Rovaniemi	64194
Salon seutu	59971

* Väestöennakkolisto 31.12.2021

Lähteet: Tilastokeskus, väestön ennakkolisto Tampereen kaupunkiseutu, 2022

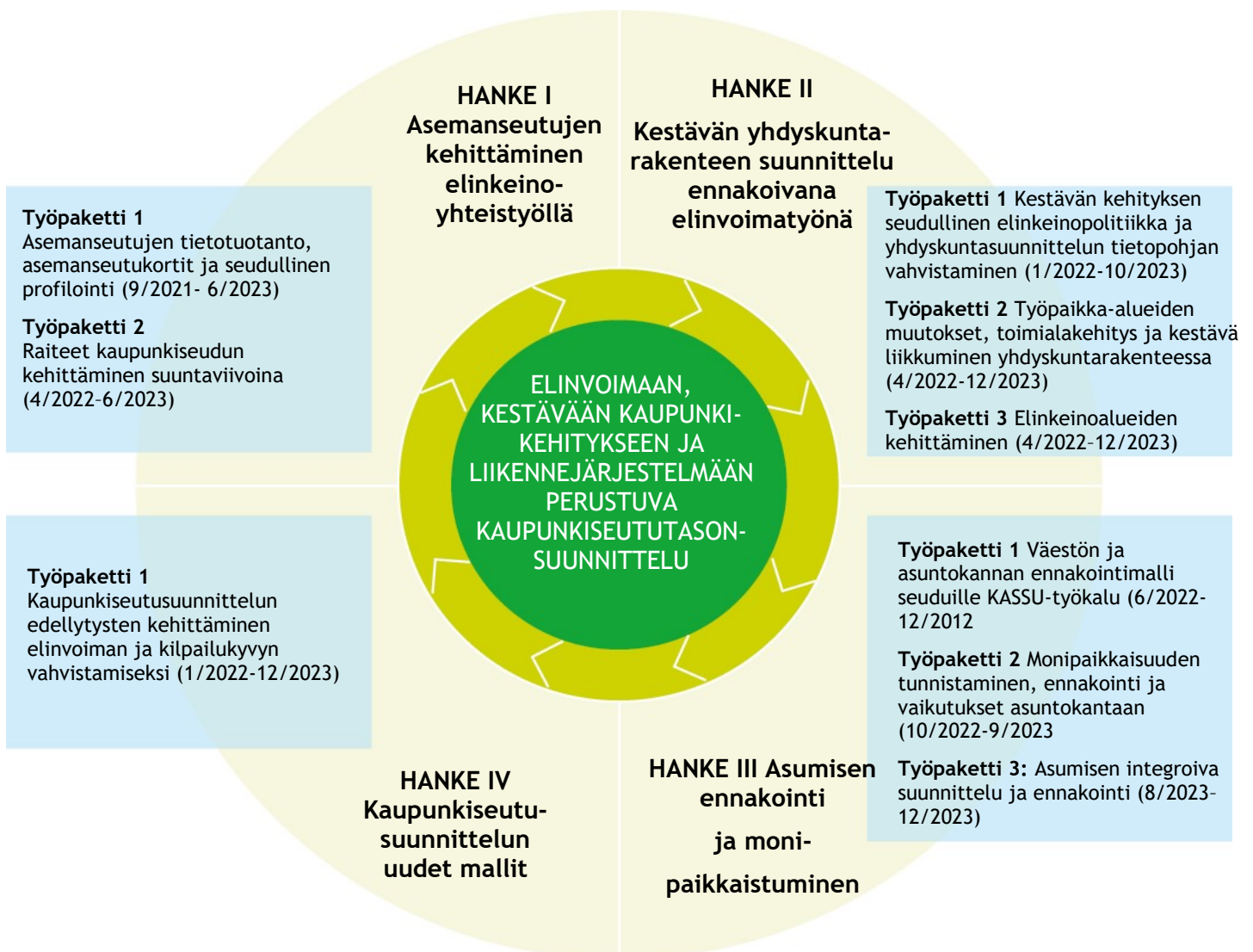

KAUPUNKISEUTUSUUNNITTELU ELINVOIMAN EDISTÄJÄNÄ & KAUPUNKISEUTUJEN KESTÄVÄ JA YHTEENSOVITTAVA MALPE-TYÖ KOORDINAATIOHANKE

Koordinaatiohankkeen tarkoituksena on luoda edellytykset varsinaisten kehittämishankkeiden, sparrausten, asiantuntijapaneelien ja tapahtumien toteutukselle. MAL-verkoston koordinaatiotiimi vastaa koordinaatiohankkeessa verkostojen koordinoinnista ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta, sidosryhmäyhteistyöstä sekä viestinnästä. Koordinaatiotiimin palkka-, henkilösivu-, matka-, vuokra- ja välilliset kulut kohdennetaan koordinaatiohankkeelle.

Seuraavassa on esitetty hankekokonaisuudet I-IV ja niihin sisältyvät työpaketit sekä työpakettien järjestys. Kustannuslaskelmat on eritelty vuosittain budjettisivulla.

Kuva 2. Hankekokonaisuudet ja työpaketit vuosille 2021-2023.

HANKEKOKONAISUUS I ASEMANSEUTUJEN KEHITTÄMINEN ELINKEINOYHTEISTYÖLLÄ

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet korostavat joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Kokonaiskehitys tukee koko liikennesektorin päästövähennystavoitteita, joiden saavuttaminen asetetussa aikataulussa vain liikennepoliittisiin valintoihin tai liikennevälineiden tekniseen kehitykseen tukeutuvien keinoin on riittämätöntä.

Raideliikenteen saavutettavuuden ja käytettävyyden parantaminen on myös kilpailukykytekijä siirryttäessä kestävänsä kehityksen liikkumismuotoihin. Kaupunkiseuduilla ja erityisesti kaupunkien keskustoissa raideliikenteen käyttö ja suosio kulminoituu aseman sijaintiin, aseman ympäristön toimivuuteen ja viihtyisyyteen, saavutettavuuteen ja käyttöpotentiaaliin. Siihen vaikuttavat aseman välittömässä läheisyydessä oleva asutus, työpaikat tai matkaketjujen saumaton palvelukokonaisuus (*first mile - last mile suunnittelu*). Työ- ja asiointimatkojen aiheuttamiin liikennevirtoihin vaikuttaminen sekä työpaikka- ja asuinpainotteisten alueiden sekä palvelukeskittymien toisiinsa limittämisellä, että joukkoliikennesaavutettavuuden parantamisella on huomattava merkitys osana kestävämpiin liikkumismuotoihin ja kestäviin kulkutapa-osuuksien kasvattamisessa.

MAL-verkoston piirissä on tehty asemanseutujen kehittämistä yhteistyökumppaneiden kanssa jo vuodesta 2013 eri tasoilla ja tavoin. Viimeisin verkoston yhteinen ponnistus *Kestävän asemayhteistyön toimintamalli -hanke*, osui Covid pandemian alkuun keväälle 2020. Kestävä kaupunki-ohjelman (YM), HSY:n, Traficom:n ja MAL-verkoston yhteishankkeessa tarkasteltiin 7 kaupungin tai aseman asemanseutukehittämistä ja laadittiin ehdotus asemanseutujen elinkeino- ja tulevaisuustietopohjaiselle kehittämispolulle sekä koekäytettiin asemien kehittämispotentiaalia kuvaavat Asemakortit. Nyt esitettävä hankekokonaisuus jatkaa ja laajentaa tätä verkoston aiempaa työtä sekä ulottaa asemanseutujen kehittämisen vahvemmin osaksi alueidensa elinkeinoelämän kanssa tehtävää yhteistyötä eli tämän teemaverkoston ”elinvoimatyötä”. Tällä tavoin hanke täydentää Kaupunkiseuduille elinvoimaa - verkoston muissa osioissa esitettyjä tavoitteita.

Asemanseutujen kehittäminen hankekokonaisuuden hyödyt verkostolle:

- Tunnistetaan asemanseutujen kehittämistarpeet ja matkustajapalveluiden palvelutasotavoitteet ja luodaan näin edellytykset asemanseutujen palvelutason, viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiselle.
- Uudet informaatio- ja palveluratkaisut sekä asemanseutujen seudullinen profilointi lisäävät yritysten, elinkeinoelämän ja työpaikkojen mielenkiintoa sijoittua asemanseuduille ja sen läheisyyteen.
- Hanke jatkaa Kestävän asemayhteistyön toimintamalli - hankkeen työtä, jossa luotiin perusta asemanseutukorteille sekä laajentaa yhteistyöverkostoa HSY:n SMART MR hankkeen sovelluksille ja oivalluksille

- Asemanseutuhankkeen työpakettien työmuodot vahvistavat osaltaan kaupunkiseudun suunnittelun tietopohjaa osana oppivaa ja tiedolla johdettua kehittämisjärjestelmää.
- Strateginen kehittäminen on erityisesti tarpeen seuduilla, joilla ei ole muodostettu laajaa strategista yhteisnäkemyksiä raideliikenteen tulevaisuudesta myös paikallisella tasolla.
- Pienten kehittämishankkeiden, pilotointien ja aseman ympäristön viihtyisyyteen liittyvien investointimallien selvittäminen parantaa Suomen kuntien ja kaupunkiseutujen, sekä valtion eri toimijoiden yhteistyön mahdollisuuksia luoda asemista viihtyisiä palveluympäristöjä tilanteessa, joissa kiinteistön ja maanomistuksen sekä kehittämisvastuut ovat monimutkaisia.

Työpaketti 1 Asemanseutujen tietotuotanto, asemanseutukortit ja seudullinen profilointi (11/2021-8/2023)

Toteuttaja: MAL-verkosto

Tausta ja tavoitteet

Asemanseutujen tulisi raideliikenteen ja liityntä-pysäköinnin solmupisteinä tulisi vastata mahdollisimman tehokkaasti saavutettavuuden, elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin. Se edellyttää, että asemanseuduilla kiinnitetään nykyistä enemmän huomioita laadullisesti ja määrällisesti riittävään palvelutasojen ja asiakas-informaation määrittelyyn ja kehittämiseen. Matkustajilla tulee olla mahdollisuus valita kestävämpiä liikkumismuotoja. Asemanseutujen uudet informaatio-, data- ja teknologiset ratkaisut parantavat niin perinteisen matkustajaliikenteen kuin logististen ketjujen ja tavarankuljetusten käyttäjäkokemusta. Se on samalla kilpailukykytekijä, jolla on suuri merkitys siirryttäessä nykyistä enemmän kestävänsä kehityksen liikkumismuotoihin.

Väylävirasto osallistuu asemanseutujen kehittämiseen väyläverkon haltijan ja kehittäjän näkökulmasta. Tällä hetkellä on käynnissä mm. asemanseutujen toimintaperiaatteiden päivitys, asemien kokonaiskuvatyo ja alueellisen junaliikenteen selvitys. Asemanseutujen toimintaperiaatteiden päivittämisessä otetaan huomioon Liikenne 12:n linjaukset liikennejärjestelmän kehittämisen painopisteiden ja rahoituksen osalta. Samalla on tarkoitus selkeyttää Väyläviraston omaa tehtäväkenttää ja tarkennetaan mm. osallistumisperiaatteita asemanseutujen liityntäpysäköinnin kehittämisessä. Asemien kokonaiskuva - työssä tuotetaan kokonaisnäkemyksiä asemien kunnosta ja peruskorjaustarpeesta sekä perustelua priorisointitietoa asemien parantamisesta. Samassa yhteydessä uusitaan asemien luokittelu. Luokittelussa ollaan huomioimassa entistä paremmin asemien rooli osana koko liikennejärjestelmää. Tietoa käytetään korjaus- ja parantamistarpeiden ajoittamiseen, suunnitteluun, palvelu- ja laatutason määrittelyyn.

Alueellisen junaliikenteestä on tehty tekninen selvitys. Työssä selvitetään markkinoilla olevia kevyitä moottorivaunuja ja niiden teknisestä soveltuvuudesta rataverkolle, jotka soveltuisivat pienten ja keskisuurten

kaupunkien paikallisliikenteeseen. Työssä selvitetään eri käyttövoimia ja hybridiratkaisuja, kulunvalvontaa, sähköjärjestelmää, laitureita, raideliikenteen säätelyä ja kalustohankintaa. Lisäksi käynnissä on erillinen selvitys infran antamista mahdollisuuksista ja rakentamistarpeista, rataverkon kapasiteetista, maankäytöstä, käyttäjäpotentiaalista, liikkumiskysynnästä sekä seisakkeiden ja asemien paikoista ja varikoista. Työssä esitetään kehityspolku liikennöinnin aloittamiseksi.

Tämän hankkeen keskeisenä tavoitteena on edistää ratkaisuja, joilla asemanseudut kytketään entistä tiiviimmin kaupunkien keskustoihin ja ympäröivään yhdyskuntarakenteeseen. Työssä huomioidaan Liikenne12 toimenpiteenä tehtävä palvelutasomäärittely valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäville henkilöliikenteen solmupisteille. Traficom on käynnistänyt tähän liittyen esiselvityksen, jossa laaditaan solmujen palvelutasomäärittelyn kehikko, sekä määritellään palvelutasomäärittelyssä käytettävät palvelutasokriteerit ja niiden perusteella muodostettavat palvelutasoluokat. Varsinainen palvelutaso määritetään merkittävimmille solmupisteille vuoden 2021 ja 2022 aikana.

MAL-verkoston asemanseututyö on jo nykyisellään tuottanut tietoa asemanseutujen nykytilasta ja kehittämistarpeista liikennehallinnon tarpeisiin ja Liikenne12 työhön. Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto tarjoaa kanavan ja alustan viime aikoina käynnissä olleille valtakunnallisille Asemanseutuhankkeille vuoropuheluun, yhteiseen kehittämissuunnitelmaan perustuvaan näkemykseen sekä hyvien käytäntöjen jakamisen alustan.

Nyt käynnistettävä tietotuotanto-hanke on hyvä kytkeä toisiinsa etenkin tiedontuottamisen näkökulmasta (asemien matkustajapalveluiden nykytila ja kehittämistarpeet yms) sekä tavoitteisiin pääsemistä tukevan vuorovaikutuksen ja toteutuksen käynnistämiseksi. HSY osallistuu asemanseutujen kehittämisen yhteistyöhön pääkaupunkiseudun tiedontuottajana ja TKI-toimijana tavoitteenaan edistää kestävästä kaupunkielämästä. Valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävät Asemanseutu ja liikenteen solmukohtakaupungit ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita. Osioon sisältyy jäsenorganisaatioiden omana työnä tehtäviä selvityksiä, joiden työtä jalkautetaan Teemaverkoston välineillä ja toimin mm. Fokusryhmä- ja delfoi-kyselyjen, työpajojen ja muiden vuoropuhelun tähtävien toimien avulla. Hanke keskittyy tuomaan ratkaisuja kehittämistoimenpiteisiin ja -kohteisiin, joita ei pystytä ratkaisemaan organisaatioiden yksittäistyönä.

Toteutus (alkaen 11/2021)

- 1) Määritellään case-asemanseudut ja pilottikohteet käyttäen hyväksi Väyläviraston, Traficomin ja valtioneuvoston arvioita keskeisistä raideliikenteen osuksista ja solmupisteistä (asemakohteista) MAL-verkoston toiminta-alueelta (ks. jäsenistöä koskeva liite).
- 2) Laajennetaan tietopohjaa ja jatkotyöstetään jo olemassa olevaa tietoa ko. asemien ja verkoston saavutettavuudesta kävelyn, kevytliikenteen, joukkoliikenneketjujen ja liityntäpysäköinnin kannalta, kartoitetaan olemassa olevat liikkumispalveluratkaisut, kestävä kulkutapakäytön esteet (kävely, pyöräily, raideliikenne) ja matkustajapalveluiden nykytila ja kehittämistarpeet (mm. info).
- 3) Toteutetaan em. asemanseutujen palvelutasojen nykytilankuvaus ja seudullinen profilointi, mikä osaltaan

edistää myös kauko- ja lähijunaliikenteen, matkaketjujen ja liityntäpysäköinnin toimivuutta paikallistasoa laajemmalla alueella.

- 4) Arvioidaan ko verkostosta asemanseutujen eri toimijoiden (myös yksityisen sektorin) hallussa olevat vapaat ja vapautettavissa olevat maa-alueet, eri liikennemuotojen yhteydet ja kehitysmahdollisuudet sekä potentiaaliset toimijat ja liikennevirrat.
- 5) Laaditaan em. asemista konkreettisia tietotuotteita asemanseutujen kehittäjien ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Yksi tällainen tietotuote on Asemakohdittain laadittavat Asemakortit.
 - o Korttien laadintaa on pilotoitu Asemanseutujen kehittämismalli-hankkeessa v. 2020. Teemaverkossa kortit ulotetaan kaikille case-asemille ja viedään digitaaliseen muotoon täydennettäväksi esim. asemanseutu.fi-portaaliin.
- 6) Kehitetään ja skaalataan pääkaupunkiseudulla, Hämeenlinnassa ja Riihimäellä toimineen EAKR Fiksu Assa -hankkeen (asemanseutu.fi/fiksuassa/) sekä HSY:n ja pääkaupunkiseudun toimijoiden EU-rahoitteen Smart MR-hankkeen tuloksia ja yhteistyömalleja ja vähähiilisen liiketoiminnan pilotoiteja MAL-verkoston muille asemanseuduille yhteistyössä seudun yritysten kanssa (HSYn omana työnä)
 - o Selvitetään kestävän arjen ratkaisujen pop up -tarjontaa sekä tilantarvetta, tunnistetaan rahoitusmahdollisuuksia palvelupiloteille sekä luodaan edellytykset niiden konseptoinnille yhteistyössä yritysten ja elinkeinoelämän kanssa (kartoitetaan toteutusmahdollisuutta opiskelijatyönä).
- 7) Kehitetään asemanseutukehittämisen verkoston tiedon-jakoalustoille tarve- ja kohderyhmäanalyysia palvelumuotoilua hyödyntäen, jotta tiedonjakoalustat vastaavat paremmin kehittyvien asemanseutujen tieto- ja palvelutarpeisiin huomioiden eri kehittämisen tasot (kansallinen, seudullinen, paikallistaso) sekä innovaatio- ja elinkeinojen kehittämisen tarpeet.
 - o Uudistetaan asemanseutu.fi-sivusto asemanseutuverkoston digitaalisena tiedonjakoalustana. Tehdään saavutettavuuspäivitys, tuotetaan ajankohtaista tietoa, kootaan asemakohtainen tieto kaupungeilta, kv-benchmarkkaus. Tuotetaan sivustolle kullekin asemanseudulle asemanseudun palvelutasomäärittelyt ja toimintakortit, jotka ovat perustana asemanseutujen seudulliselle profiloinnille.
 - o Toteutetaan vuosittaiset Asemanseutufoorumit, joista 1. järjestetään loppuvuodesta 2021. Toteutetaan palvelumuotoilua hyödyntäen uudistettu Asemanseutufoorumin konseptointi, jota hyödynnetään Asemanseutufoorumien järjestämisessä.

Yhteistyökumppanit: Asemanseutuverkoston toimijat, Helsingin seutu, Tampereen seutu, Asemakehitykseen liittyvät alueiden yritykset ja elinkeinoelämän toimijat, MAL-verkoston jäsenet.

Työpaketti 2 Raitheet kaupunkiseudun kehittämisen suuntaviivoina (4/2022-6/2023)

Toteuttaja: Tampereen yliopisto

Tausta ja tavoitteet

Eri kaupunkiseuduilla raideliikenteen mahdollisuudet ja kehitysnäkymät ovat erilaisia. Pääkaupunkiseudun lisäksi Tampereella on investoitu voimakkaasti kaupungin sisäiseen katuraitiotieliikenteeseen, jolla on myös seudullinen ulottuvuus. Turku naapurikuntineen on saman päätöksenteon edessä. Samaan aikaan useilla keskisuurilla kaupunkiseuduilla viedään laajentuvaa lähijunaliikennettä voimakkaasti eteenpäin. Tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan määrätietoista eri suunnittelutasoilla tapahtuvaa sektorirajat ylittävää suunnittelua ja toimenpiteiden ohjaamista. Tätä voidaan kutsua strategiseksi kehystämiseksi.

Uusien ja kehittyvien raideliikennejärjestelmien strateginen kytkeminen maankäytön, asumisen, seudullisen palvelutarjonnan ja elinkeinon kehittämiseen edellyttää uudenlaisen suunnittelu- ja kehittämismallin, joka huomioi erityisesti:

- eri liikkumisjärjestelmien erilaiset tilalliset ja ajalliset mittakaavat;
- niiden ja muun liikennejärjestelmän väliset yhdyspinnat; sekä, tehtäviä valintoja ohjaavina;
- liikenteen päästövähennystavoitteet.

Toteutus

Uudenlaisessa suunnittelumallissa seudullisen raideliikenteen ratkaisuja lähestytään ja hyödynnetään strategisella suunnittelutasolla sektori- ja toiminto-kohtaisia suunnittelutarpeita sekä niissä tavoiteltavia ratkaisuja yhteen tuovina rajaobjekteina. Tavoitteena on täydentää puuttuvaa elinkeinonäkemyksiä strategiseen seututasoon MAL-suunnitteluun yhdessä elinkeino-toimijoiden kanssa ja vahvistaa tietopohjaa laadullisella ja tulevaisuusorientoituneella aineistolla.

Hankkeessa työstetään yhdessä kaupunkiseutujen elinkeinoelämän kanssa alueen raideliikenteen tulevaisuuskuvausta kanssa mm.:

- kokoamalla nettipohjainen Delfoi-tyyppinen asiantuntijanäkemyksiä seudullisen raideliikenteen kehityspotentiaaleista;
- tarkentamalla kyselykierröksellä, jossa näkemykset kytketään esimerkiksi seudullisen maankäytön suunnittelun, elinkeinon kehittämisen ja valmisteilla oleviin älyliikenteen ratkaisuihin; sekä kokoamalla vuoden 2016 raitiotien kaupunkikehitysvaikutuksia pohtineet fokusryhmät käymään läpi niissä tuolloin tehdyt raideliikenteen vaikutuksia koskeneet päätelmät ja sitä, mitä näistä voi oppia valtakunnallisesti
- MAL-verkosto skaalaa tulokset ja toimintamallin kansallisesti hyödynnettäväksi (viestintä ja alueelliset työpajat).

Aihepiirin tarkastelu tukeutuu merkittävältä osin Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoituksella toteutetun BEMINE-hankkeen (2016-2019) tuloksille, VN TEAS Yhtä Jalkaa -hankkeen huomioille (2019-2020) sekä ELIAS Elinvoimaiset

asemaseudut Helsingin seudulla ja Uudellamaalla kehittämishankkeen taustatyöhön (2015-2017). Hankkeessa hyödynnetään Tampereen yliopistossa vuosina 2015-2019 toteutettuja Tampereen raitiotien kaupunkikehitys- ja yritysvaikutuksia käsitteleviä tarkasteluja ja tuodaan yritysvaikutusten arviointi osaksi liikennejärjestelmä-kehitystä.

Yhteistyökumppanit TAU (Tampereen yliopisto), valtion liikennehallinto, asemaseutukaupungit ja niiden toimijat.

HANKEKOKONAISUUS II KESTÄVÄN YHDYSKUNTARAKENTEEN SUUNNITTELU ENNAKOIVANA ELINVOIMATYÖNÄ

Tausta ja tavoitteet

Kehittämistyön tilallinen kehys. Kestävien yhdyskuntien suunnittelu ja kehittäminen edellyttää eri toimintojen sijoittelua siitä syntyvää liikkumistarvetta minimoiden. Kehittämistyön kohteena on tällöin sekä uusien alueiden suunnittelu ja toteuttaminen että nykyisten alueiden kehittäminen tiivistämällä yhdyskuntarakenteita ja huomioimalla elinkeinorakenteen muutoksista aiheutuvat tekijät, jotka voivat mahdollistaa tavoiteltuja muutoksia tai vaikeuttaa niiden saavuttamista. Työmatkojen aiheuttamiin liikennevirtoihin vaikuttaminen sekä työpaikka- ja asuinpainotteisten alueiden toisiinsa liittämällä että joukkoliikennesaavutettavuuden parantamisella on osa näin ymmärrettyä elinvoimatyötä.

Kehittämistyön toiminnallinen kehys. Kaupunkiseutu muodostaa kehittämistyön dynamiikan kannalta sen yksittäisistä kunnista oleellisesti eroavan mittakaavatason, minkä lisäksi kokonsa, sijaintinsa ja elinkeinorakenteensa suhteen erilaisia kaupunkia ympäröivät seudut eroavat toisistaan. Erityisesti suurilla tai hajanaisiksi rakentuneilla kaupunkiseuduilla *last mile* -ongelman ratkaiseminen sekä pientalovaltaisilla asuinalueilla että tilaa vaativilla, erikoistuvilla ja brändihyötyjä tavoittelevilla työpaikka-alueilla on avainasemassa pyrittäessä lisäämään koko liikkumisjärjestelmän kestävyyttä. Alueita kehitettäessä vuoropuhelu elinkeinoelämän toimijoiden kanssa yhdessä muiden toimijaverkkojen ja niissä harjoitettavan yhteistyön kanssa ovat oleellisia kehittämistyön parametreja.

Kehittämisasetelmien monimuotoisuuden kriittinen tarkastelu antaa pohjaa valtakunnalliselle tiedontuotannolle, jolla voidaan tukea tilallisesti ja toiminnallisesti kestävien yhdyskuntien kehittämistä ja monimuotoisiksi kehitettävien alueiden ennakointia suunnittelua.

Hanke toteutetaan kolmena toisiinsa nivoutuvana työpakettina:

- Kestävä kehityksen seudullinen elinkeinopolitiikka ja yhdyskuntasuunnittelun tietopohjan vahvistaminen
- Työpaikka-alueiden muutokset, toimialakehitys ja kestävä liikkuminen yhdyskuntarakenteessa
- Elinkeinoalueiden kehittäminen.

Työpaketti 1 Kestävän kehityksen seudullinen elinkeinopoliittikka ja yhdyskuntasuunnittelun tietopohjan vahvistaminen (2/2022-10/2023)

Toteuttaja: MAL-verkosto

Tausta

Väestönkasvultaan tasaantuvien alueiden kilpailuetuja, kuten edullista tonttimaata, helppoja yhteyksiä ja hyvää arkea, ei valtakunnallisella tasolla tunnusteta riittävän hyvin. Alueiden tilanteesta, investointipotentiaaleista ja kestävän kehityksen mukaisesta teollisen toiminnan skaalautumisesta tarjotaan vähän tietoa alueiden suunnittelun perusteet, sillä se ajaa investoinnit joko ulkomaille tai ruuhkautuviin kasvukeskuksiin, joissa keskittymisprosessi ja kilpailu maankäytöstä eri sektorien välillä tiivistyy koko ajan nostoen samalla tonttimaan hintaa monien toimintojen ylärajoille.

Tavoitteet

Keskeisenä tavoitteena on pohjustaa **keskisuurten kaupunkiseutujen** teollisen toiminnan kiertotalouden, tuulivoiman ja akkuteollisuuden kehittymistä osaksi ekologisen jälleenrakennuksen vetovoimaista kaupunkiseutukehitystä myös suuria kasvuseutuja pienemmissä keskuksissa. Tavoitteena on vahvistaa elinkeinopoliittisen tietopohjan hyödyntämistä osana yhdyskuntasuunnittelua ja tulevaisuuden skenaarioiden muodostamista.

Toteutus

Työssä analysoidaan kohdekaupunkien nykytilannetta ja peilataan sitä tulevaisuuteen sekä luodaan yhteinen, kestävän kehityksen mukainen tulevaisuusvisio. Työssä hyödynnetään SYKE:n ja MDI:n toteuttamaa VN TEAS TOKASU -hanketta sekä MAL-verkoston Tulevaisuuden kaupunkiseutujen Bio- ja kiertotalouden maankäyttö- ulottuvuudet -hanketta.

Hankkeessa kerätään ja analysoidaan alueen ominaispiirteitä kuvaavia tunnuslukuja nykytilanteesta ja kasvupotentiaalista, helposta saavutettavuudesta sekä alueen kuntien hyvän arjen mahdollisuuksista. Hankkeen tavoitteena on luoda kiertotalouteen liittyvistä yrityskehityksistä vetovoimainen kestävä kehitys ja liikkumista tukeva kokonaisuus.

Yhteistyökumppaneina ovat sekä kunkin kohdealueen kauppakamari ja keskeiset yritykset. Luontevana kumppanina toimii myös maakuntakuntaliitto, joka käynnistää parhaillaan uutta maakuntakaavoituksen kierrosta. Hanketta tukee hankkeessa mukana olevien kaupunkiseutujen osallisuus TEM:n ekosysteemi-sopimuksessa.

Kumppanit MAL-verkoston keskisuuret kaupunkiseudut, elinkeinotoimijat

Työpaketti 2 Työpaikka-alueiden muutokset, toimialakehitys ja kestävä liikkuminen yhdyskuntarakenteessa (4/2022-12/2023)

Toteuttaja: SYKE

Tausta

Kestävien yhdyskuntien perusajatuksia on mahdollistaa toimintojen sijoittuminen ja niiden välillä liikkuminen kestävästi, hillitä rakenteen leviämistä infran kestävyden ja kustannustehokkuuden kustannuksella ja toisaalta hillitä myös rakennetta liiaksi huokoistavaa tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen saaristoa. Kaupunkiseututasoisen yhdyskuntasuunnittelun ytimenä on maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamiseen. Kaupunkiseutujen elinvoiman ja kilpailukykyyn parantamiseksi on tarpeen selvittää, miten näiden rinnalle voi tuoda elinkeino- ja palvelunäkökulmaa. Strategisen suunnittelun tueksi tarvitaan lisää tietoa työpaikkakehityksestä ja toimialojen toteutuneista muutoksista mutta myös ennakoivaa tietoa odotettavissa olevista toimipaikkojen sijaintipreferensseissä tapahtuvista muutoksista. Tarvitaan paikkatietopohjaisia seuranta-aineistoja, aluerajauksia ja tarkastelutapoja, joiden avulla voidaan analysoida elinkeinotoimintaa ja palveluja osana yhdyskuntarakennetta. Näitä aineistoja hyödynnetään edelleen elinkeinoalueiden kehittämisen laadullisiin ja toimijatasoisiin aspekteihin keskittyvässä työpaketissa 3.

Tavoitteet

Tavoitteena on vahvistaa elinkeinoja ja työpaikka-alueita käsittelevää tietopohjaa ja kytkeä se aiempaan tiiviimmin osaksi koko yhdyskuntarakenteen seurantaa ja kehittämistä. Tietopohjan parantamisessa hyödynnetään erityisesti paikkatietopohjaisia lähtötietoja ja kehitetään eri aineistojen ja analyysien yhdistämistä. Tuloksena on aiempaa tarkempaa tietoa kaupunkiseutujen eri työpaikka-alueiden rakenteesta, muutoksista, työvoimakehityksestä ja työmatkaliikkumisesta. Tavoite jakaantuu kolmeen osatavoitteeseen:

- Kehitetään työpaikka-alueiden muutosten seurantaa ja tulevan kehityksen ennakointia tuottamalla paikkatietopohjaisia aluerajauksia ja laskemalla niihin tietoja eri lähtöaineistoista.
- Tutkitaan toimialojen kehitystä, yritysten tuottavuutta, työvoiman liikkuvuutta ja muita elinvoiman kehittymiseen liittyviä tekijöitä yhdyskuntatasolla ja yhdistetään tiedot työpaikka-alueisiin
- Selvitetään työpaikka-alueiden synnyttäviä liikennevirtoja ja arvioidaan edellytyksiä kestävän kulkutapojen käytölle

Hyöty ja lisäarvo verkostolle elinvoimaa painottaen

- Elinkeinotiedon kehittäminen ja nykyistä parempi integroiminen yhdyskuntarakenteen muuhun seurantatietoon edesauttaa yhdyskuntien suunnittelua toiminnallisina kokonaisuuksina, jossa

otetaan huomioon eri toimintojen väliset yhteydet ja liikennejärjestelmäratkaisut

- Kattavammat paikkatietopohjaiset seurantatiedot ja aluerajaukset mahdollistavat aiempaa hallitumman elinkeinojen kehittämisen, toimitila- ja tonttivarannon tarjonnan kohdistamisen sekä liikenteen ja palvelujen järjestämisen.
- Toimialojen kehitykseen ja työvoiman saatavuuteen liittyvistä riippuvuuksista tuotetaan aivan uudenlaista tietoa, joka kytketään tulokset työpaikka-alueiden kehitykseen.
- Tulokset tuovat seuduille uutta tietoa työpaikka-alueiden työmatkaliikkumisesta ja kestävästä saavutettavuudesta ja kuvaavat lisääntyneen etätyön vaikutuksia työperäiseen liikkumiseen.

Hankkeen toteutus / toimenpiteet

Hankkeen toteutuksessa hyödynnetään Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kokoamia yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän (YKR) tietoja työpaikoista, työvoimasta, työmatkoista ja rakennuskannasta. Keskeisenä lähtöaineistona käytetään SYKEN YKR-demo-hankkeen Oulun case-tutkimuksessa tuottamaa työpaikka-alueiden rajausta, jossa työpaikka-alueita on rajattu 250 m ruututiedon pohjalta kaupunginosan mittakaavassa. Rajauksen avulla analysoidaan työpaikka-alueiden muutoksia kaupunkiseuduilla ja kehitetään tapoja käyttää aluerajausta seurannan ja suunnittelun työkaluna. Työpaikka-alueiden kehitystä tarkastellaan YKR-aineiston, muiden alueidenkäytön seurantatietojen ja seutujen omien aineistojen perusteella ja ennakoidaan myös tulevaa kehitystä. Tarkastelun kohteena ovat mm. rakennusten ja toimitilojen käytön sekä eri toimialojen työpaikkamäärien muutokset, maankäyttö, infrastruktuuri ja toimintojen sekoittuneisuus.

Eri toimialojen työvoiman saatavuutta ja liikkuvuutta sekä yritysten tuottavuutta analysoidaan ensin kunta- ja yhdyskuntatasolla. Aineistona käytetään Tilastokeskuksen henkilötietojen pitkittäisaineistoa (FOLK) ja siihen liittyviä toimipaikkatietoja kuntatasolla. FOLK-aineiston perusteella pystytään tunnistamaan pitkäaikaisia muutoksia työvoiman muuttoliikkeessä ja osaamisrakenteessa sekä tuottavuudessa ja liikevaihdossa työntekijää kohti. Kuntatason tulokset kytketään YKR:n työpaikkojen toimialatietojen perusteella työpaikka-alueisiin ja niiden aiemmin havaittuihin muutoksiin. Tulokset antavat toimialarakenteen perusteella suuruusluokkatason kuvan työpaikka-alueiden muutosten suunnasta.

Työpaikka-alueiden synnyttäviä liikennevirtoja selvitetään hyödyntämällä YKR-tietoja, henkilöliikennetutkimusten tietoja ja mobiilidata-aineistoja. YKR-aineisto sisältää kaikki työmatkat, joista tiedetään sekä asuinpaikan että työpaikan sijainti. Henkilöliikennetutkimusten tulokset kuvaavat toteutuneita matkoja. YKR-aineistojen perusteella arvioidaan edellytyksiä kestäväen kulkutapojen käytölle ja verrataan niitä toteutuneeseen liikkumiskäyttäytymiseen. Myös Telia Crowd Insights -mobiilidata-aineistojen avulla tarkastellaan toteutuneita päivittäisiä työmatkoja yhdyskunnissa ennen korona-aikaa, korona-aikana ja koronan jälkeisenä aikana. Hyödyntämällä mobiililaitedataa ja VN TEAS Monipaikkaisuus -hankkeessa tehtyjä tarkasteluja arvioidaan etätyön vaikutuksia työpaikka-alueiden työmatkaliikkumiseen.

Hankekumppanit SYKE, MAL-verkoston jäsenseutuja, kaupunkiseudut, Kuntaliitto.

- 1-2 MAL-sopimusseutua
- 1-2 keskisuuria kaupunkiseutua
- 1-2 pienempää kaupunkiseutua

Työpaketti 3 Elinkeinoalueiden kehittäminen (3/2022-12/2023)

Toteuttaja: Tampereen yliopisto

Tausta ja tavoitteet

MAL-työskentelyssä seudullinen elinkeinojen kehittämisen kytkeminen nykyistä tehokkaammin kaupunkiseututasoiseen maankäytön mutta myös kestäväen liikkumisen, asumisen ja palvelutarjonnan suunnitteluun on avainasemassa tähdittäessä asetettujen kestävyys- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Kaupunkiseuduilla asuntorakentamisen painopiste asettuu asuntokäynnin ohjaamana. Kaupunkiseudun mikrosijaintien nykyiset arvot nousevat tai laskevat ja tällä on kauaskantoiset vaikutukset myös elinkeinotoiminnan sijainteihin ja näitä osin ohjaavaan liikennejärjestelmään. Kasvuseuduilla asuntorakentaminen leviää osin entisille teollisuus- ja työpaikka-alueille, jolloin yritykset joutuvat hakeutumaan uusille sijaintialueille, usein entistä kauemmas kaupunkialueen keskustoista ja edelleen asumisen keskittymistä. Tasaisen kehityksen kaupungeissa vaarana ovat keskeisillä sijainneilla sijaitsevat vajaakäyttöiset toimisto- ja tuotantotilat, kun taas liikkumisen tehostaminen edellyttäisi tiivistämistä.

Oikeanhintaisten ja sopivien tilojen ja tonttien saatavuus on keskeinen kilpailutekijä kaupunkien houkutellessa alkavia, kasvavia tai alueelle sijoitettavia yrityksiä. Kaupunkiseuduilla on pyrittävä tasapainoiseen tila- ja tonttitarjontaan siten, että erilaiset yritykset löytävät tarjonnasta itselleen sopivan vaihtoehdon ja että tarjolla olevat tilat tukisivat yritysten liiketoiminnan kehittymistä. Useat kaupungit ovatkin ryhtyneet kehittämään profiloituja elinkeinoalueita esimerkiksi logistiikan, kiertotalouden, biotalouden tai terveysteknologian ympärille. Tavoitteena tällöin on rakentaa vetovoimaisia yritysalueita, jotka vahvistavat ja/tai monipuolistavat alueen elinkeinollista profiilia. Myös asemaseudut voidaan lukea näihin profiloituihin elinkeinoalueisiin.

Keskeinen elinkeinoalueiden suunnittelun, tarjonnan ja toteuttamisen kehittämiskohde on seututasoisessa kehittämistyössä tarvittava tietopohja (ks. edellä työpaketti 2). Kehittämisen tueksi tarvitaan seutumittakaavaista tietoa, joka auttaa näkemään kuntarajojen yli. Aivan erityisesti tarvitaan kuitenkin perehtyneisyyttä tämän tiedon tulkitsemiseen ja käyttämiseen koko seudun tasolla merkittävänä elinkeinoalueiden suunnittelun työvälineenä.

Seututasoiseksi avattavia näkymiä elinkeinoalueiden systemaattisesta muodostamis-, tiivistämis- tai teemoittamistarpeesta on pyrittävä käyttämään välineinä hallinnon sektorirajat ylittävien kehittämisenäkemyksien luomiseksi. Vastaavasti rajat julkisten toimintojen (maankäytön suunnittelu, elinkeinojen kehittäminen) ja yritysmaailman välillä on pidettävä mahdollisimman matalina. Elinkeinoelämän piirissä muodostettavat elinkeino- ja työelämän muutoksia koskevat näkemykset ovat ja ne on

osattava nähdä oleellisena osana elinkeinoalueiden kehittämisen tietoperustaa.

MAL-työskentelyssä seudullinen elinkeinojen kehittämisen kytkeminen nykyistä tehokkaammin kaupunkiseututasoiseen maankäytön mutta myös kestävän liikkumisen, asumisen ja palvelutarjonnan suunnitteluun on avainasemassa. Haasteiksi ovat aiemman tutkimuksen perusteella osoittautuneet (tällöinkin) erityisesti:

- o yksittäisten kuntien intressien korostuminen päätöksenteossa yli seutunäkemyksen;
- o maankäytön ja elinkeinojen kehittämisen sektorikohtaisten näkemysten yhdistäminen;
- o kehitettävillä elinkeinoalueilla aikaansaattava sisällöllinen lisäarvo yritysten toimintaan; sekä
- o ilman seututasoista koordinoitua kehittyvien työpaikka-alueiden usein epäedullinen sijainti kestävän liikenteen kannalta.

Toteutus, hyödyt verkostolle ja alueiden elinvoimalle

Aihepiiriä tarkasteltaessa hyödynnetään Strategisen tutkimuksen neuvoston BEMINE-hankkeen tuloksia, Tampereen kaupunkiseudun ja Tampereen yliopiston yhdessä toteuttamia, kaupunkiseudun rajattomien yritysalueiden kehittämistä koskevan prosessin tuloksia, MAL-verkoston seudullisten yritysalueiden kehittäminen hankkeen tuloksia (AIKO hanke 2018) sekä Tampereen yliopiston ITU-hankkeen tuloksia. Hanketta varten kootaan esivaiheessa fokusryhmät

- 1) kaupunkiseudun elinkeinoelämän edustajista;
- 2) kaupunkiseudun ja sen kuntien maankäytön suunnittelun johtavista toimijoista; sekä
- 3) kaupunkiseudun elinkeinojen kehittämisestä vastaavista johtavista toimijoista.

Näiden ryhmien kesken käsitellään keväällä 2023 yritysten rajaton sijoittumisalue -prosessin (2018) tulokset, sekä:

- o millaista kehitys on viiden hanketta seuranneen vuoden aikana ollut;
- o millaiset seikat ovat mahdollisesti edistäneet ja millaiset hidastaneet hankkeessa havaittujen kehittämistarpeiden viemistä käytäntöön; sekä,
- o millaisena nähdään kehitysedellytykset keväällä 2023, aikajänteenä vuosikymmenen loppu.

Käsittely alkaa elinkeinoelämän edustajien näkemysten sekä heidän kanssaan kaupunkiseudun kunnille prosessoitujen kehittämishaasteiden kokoamisella. Esivaiheessa varataan mahdollisuus tehdä jatkotyötä em. yritysalueiden kehittäminen -hankkeen kaupunkiseutukohteissa ja keskinäistä oppimista edistävää tiiviimpää fokusryhmätyöskentelyä kahdella MAL-verkoston kaupunkiseudulla. Samalla jatketaan seututasoisen sektorirajat ylittävän työskentelytavan kehittämistä ja luodaan sitä kautta valmiutta elinkeinonäkökulman vahvistamiseksi kaupunkiseututasoisessa suunnittelutyössä.

Yhteistyökumppanit TAU (Tampereen yliopisto), Yritysalueiden kehittämishankkeen kaupunkiseudut, elinkeinotoimijat seuduilla, SYKE/työpaketti 2

HANKEKOKONAISUUS III ASUMISEN ENNAKOINTI JA MONIPAikkaISTUMINEN

Työpaketti 1: Väestön ja asuntokannan ennakointimalli seuduille KASSU-työkalu (6-12/2022)

Toteuttaja: SYKE

Tavoitteet

Kaupunkiseuduilla on tarvetta kehittää väestön ja asuntokannan ennakointimalleja. Kuntakohtainen väestöennuste ei riitä kunnan eri osien erilaistuvan kehityksen ennakointiin, kun osa alueista kasvaa ja osassa väestö vähenee. Ennakointitietoa tarvitaan kuntien erilaisista osa-alueista ja yhdyskuntarakenteen vyöhykkeistä. Hyvän ennakointimallin kehittäminen on kuitenkin vaikeaa ja hankaluuksia aiheuttavat erityisesti asuntokuntien määrän sekä asuntotarpeen kehityksen arvioiminen.

Hankkeessa SYKEN ja ARAN kehittämää kuntien väestö- ja asuntotarve-ennustemallia (KASSU) jatkokehitetään seudulliseksi työkaluksi MAL-seutujen käyttöön. KASSU-malli tarjoaa yhdenmukaisen ratkaisun arvioida seutujen väestönkehitystä ja asuntotarvetta tulevaisuudessa. Ennusteet voidaan määrittää koko seudulta halutulla aluejaolla. Malli huomioi myös ikärakenteen muutoksen vaikutukset asuntokuntien kokoon ja määrään.

KASSU-työkalun avulla seudut saavat:

- tukea asumisen ennakointiin ja tietoon perustuvaan päätöksentekoon
- yhteisen näkemyksen seudun osa-alueiden väestönkehityksestä ja asuntotarpeista
- mahdollisuuden tarkastella vaihtoehtoisia skenaarioita

Hyödyt verkostolle ja alueiden elinvoimalle

Väestön ja asuntokannan ennakointimallin käyttökohteita alueilla:

- asuntokannan, palveluiden ja liikenneverkkojen mitoituksen tausta-aineistona (mm. yleiskaavoitus, asuinrakentaminen, kunnan vuokratilokannan kehittäminen, palveluverkkoselvitykset, liikenneverkkosuunnitelmat jne.)
- väestöennusteen tarkempi alueellinen sijoittuminen (osoittaa tulevaisuuden kasvualueet ja väestöltään vähenevät alueet)
- tuo faktapohjaa päätöksentekoon ja realismia suunnitteluun, jolloin voidaan välttää katteettomat investoinnit ja kohdentaa resurssit fiksummin vaikutusten arviointi ja skenariointi: mallilla voidaan osoittaa erilaisten oletettujen kehityskulkujen vaikutuksia väestöön ja asuntokantaan ja vertailla erilaisia skenaarioita

Toteutus

Tällä hetkellä malli tuottaa tietoa yhden kunnan alueelta, ja hankkeessa se laajennetaan seudulliseksi. Laskenta toimii ruutupohjaisesti (250m), jolloin ennusteiden laadinta on mahdollista mille tahansa tätä suuremmalle aluejaolle, kuten yhdyskuntarakenteen aluejaolle ja muille

toiminnallisille aluejaoille. Samassa yhteydessä laskentamallin asuntokuntaennustetta ja asuntotarvelaskentaa parannetaan vastaamaan seutujen asumisen, maankäytön ja palvelujen suunnittelun tarpeita.

Jatkossa tavoitteena on, että seudut pääsevät itse käyttämään työkalua ja tekemään skenaarioita käyttöliittymän kautta. Tässä hankkeessa ei kuitenkaan vielä toteuteta käyttöliittymää.

Hankkeeseen osallistuvat kaupunkiseudut osallistuvat aktiivisesti mallin kehittämiseen ja testaukseen hankkeen aikana. Hankkeen tuloksena seudut saavat itselleen trendiskenaarion väestön ja asuntokannan kehityksestä sovitulla aluejaoilla. Skenaarioissa käytettävä aluejako voi koostua joko hallinnollisista osa-alueista tai yhdyskuntarakenteen aluejaoista. Jälkimmäisestä esimerkkinä yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet (esim. keskustat, alakeskukset, joukkoliikennevyöhyke, autovyöhyke, muu taajama, haja-asutusalue) tai kaupunki-maaseutu-luokitus.

Trendiskenaarion lisäksi tehdään 1-2 muuta skenaariota per kaupunkiseutu seutujen omien tarpeiden mukaan. Vaihtoehtoiset skenaariot voivat liittyä trendistä poikkeavaan väestönkehitykseen (esim. muutokset muuttoliikkeessä ja syntyvyydessä) tai erilaisiin asumispreferenssien painotuksiin (esim. koronan vaikutukset muuttoliikkeeseen).

Työpaketti 2: Monipaikkaisuuden tunnistaminen, ennakointi ja vaikutukset asuntokantaan (11/2022-9/2023)

Toteuttaja: SYKE

Tavoitteet

Kartoitetaan monipaikkaisuuden muotoja ja volyymeja alueella sekä kehitetään monipaikkaisuuden huomioimista tilastoinnissa ja ennakoinnissa. Monipaikkaisuuden muodoissa keskitytään erityisesti vapaa-ajan monipaikkaisuuteen (vapaa-ajan asuminen ja osin matkailu) sekä työperäiseen monipaikkaisuuteen (paikkariippumattoman työn mahdollistama monipaikkainen asuminen, pitkät työmatkat, kausityö). Selvitetään monipaikkaisuuden vaikutuksia asuntokantaan ja sen käyttöasteeseen. Hankkeessa analysoidaan pandemian jälkeistä tilannetta ja tarkastellaan, miten muutokset asumispreferensseissä, työmarkkinoilla, paikkariippumattoman työn ja etätöiden yleistymisessä näkyvät kaupunkiseuduilla. Aikasarjat mahdollistavat vertailun pandemian aikaiseen ja sitä edeltävään aikaan.

Hyödyt verkostolle ja alueiden elinvoimalle

- Rekisteriväestön lisäksi kausiväestö/monipaikkainen väestö ja heidän ajankäyttönsä jakautuminen paremmin huomioon.
- Monipaikkaisuutta voidaan hyödyntää alueen elinvoiman kehittämisessä ja esimerkiksi palvelujen suuntaamisessa ja mitoituksessa.
- Monipaikkaisuuden kestävyyttä voidaan tukea ja ehkäistä monipaikkaisuudesta aiheutuvia haittoja.

Toteutus

Kartoitetaan monipaikkaisuuden eri muotoja ja volyymeja sekä kehitystä hankeseuduilla. Arvioidaan seudun todellinen väestömäärä kausiväestö huomioiden sekä sen ajallinen vaihtelu hyödyntäen mobiilidataa (Telia Crowd Insights) ja SYKEN aiemmin kehittämää rekisteritietoihin pohjautuvaa laskentamallia. Lisäksi voidaan hyödyntää paikallisia tietolähteitä. Monipaikkaisuuden muotoja ovat mm. vapaa-ajan asuminen (maaseudun vapaa-ajan asuminen, kaupunkien kakkosasunnot), matkailu, työstä johtuva monipaikkaisuus, opiskelu, perherakenteet jne. Monipaikkaisuudesta erotellaan seudun sisäinen ja seutujen välinen monipaikkaisuus.

Ennakoidaan monipaikkaisuuden tulevaa kehitystä skenaarioiden avulla. Tausta-aineistona hyödynnetään VN TEAS Monipaikkaisuus-hankkeessa toteutettuja monipaikkaisuusmallinnuksia. Arvioidaan mm. etätöiden, paikkariippumattoman työn, etätötilojen saatavuuden, nopeiden tietoliikenneyhteyksien, asumispreferenssien ja kulutustapojen (esim. nettikauppa) kehitystä ja vaikutusta seutujen monipaikkaisuuteen rekisterien, tilastojen sekä olemassa olevan kirjallisuuden ja kyselyjen perusteella.

Analysoidaan monipaikkaisuuden vaikutuksia asuntokantaan, kuten asuntokannan käyttöasteen kehitykseen (RHR-analyysi). Kootaan yhteen olemassa olevaa tietoa vaille vakituksia asukkaita olevien asuntojen kausikäytöstä ja selvitetään asiaa mahdollisuuksien mukaan seudullisen työpajan tai verkkokyselyn kautta. Rekisteripohjaisesti analysoidaan, miten aiemmin tyhjilleen jäänyt omakotitalokanta saa uusia asukkaita.

Toteutus alkaa syksyllä 2022, jotta ehditään saada dataa koronan jälkeisestä uudesta normaalista, ml. mobiilidata.

Työpaketti 3: Asumisen integroiva suunnittelu ja ennakointi (8/2023-12/2023)

Toteuttaja: SYKE

Tavoitteet

Tuetaan kaupunkiseutuja tunnistamaan väestön ja asuntokannan kehityksen erilaisia skenaarioita huomioiden sekä vakituinen että kausiväestö. Tavoitteena on löytää käytännön ratkaisuja muutoksen hallintaan ja ennakointiin sekä kestävästi monipaikkaisuuden edistämiseen kaupunkiseutujen näkökulmasta. Keskeisenä tavoitteena kaupunkiseutujen osallisuus, vuorovaikutus ja yhteiskehittäminen. Kaupunkiseudut saavat vertaistukea toisiltaan ja jakavat kokemuksia toimivista käytännöistä.

Toteutus

Yhdistetään työpaketin 1 vakituisen väestön skenaariot sekä työpaketin 2 kausiväestön ennakointimallit yhdeksi todellisen väestön ennakointipaketiksi seuduittain. Kootaan myös arvot molempien vaikutuksesta asuntokantatarpeeseen seudun eri alueilla.

Kootaan ja kehitetään käytännön ratkaisuja ja ohjaukeinoja asuntokannan ja monipaikkaisuuden hallintaan seutujen yhteisissä työpajoissa:

- asuntokannan ennakoinnin kehittäminen seuduilla, toimivat käytännöt ja kehittämistarpeet
- kestävästi ja toivottavan monipaikkaisuuden tukeminen eri alueilla (miten alueiden vetoa

ja houkuttelevuutta vahvistetaan monipaikkaisuuden näkökulmasta)

- monipaikkaisuuden haittojen ehkäiseminen ja siihen liittyvän epävarmuuden hallinta (esim. asuntokannan vajaakäyttö, palvelujen kysyntävaihtelu)
- tilastointi ja seuranta, kaavoitus ja lupaprosessit, arjen palvelukonseptit, toimintatapojen muutostarpeet jne.

Yhteistyökumppanit

Hankkeeseen osallistuvat SYKE, MAL-verkosto ja 3-4 kaupunkiseutua, esimerkiksi

- 1 MAL-sopimusseutu (esim. Lahti, Kuopio, Jyväskylä)
- 1-2 keskiuurta kaupunkiseutua (esim. Lappeenranta, Vaasa)
- 1-2 pienempää kaupunkiseutua (esim. Salo, Kajaani)

Telia Crowd Insights -mobiilidatapojen käyttö kattaa koko maan. Se sisältää tietoa yöpymiseen perustuvasta monipaikkaisuudesta, henkilöiden liikkumisesta eri alueiden välillä sekä päivittäisestä monipaikkaisuudesta. Kolme laajaa poimintaa kuvaavat aikaa ennen pandemiaa (11/2018-9/2019), pandemian aikaista tilannetta (3/2020-2/2021) sekä pandemian jälkeistä aikaa (n. 11/2021-10/2022). Monipaikkaisuutta kuvaavasta aineistosta toimitetaan aggregoidut koosteet kaikille MAL-verkoston kaupunkiseuduille. Lisäksi aineistoa voidaan hyödyntää mm. liikkumisanalyyseissä osalta Elinvoimat ja tiedollinen perusta -osahankkeessa.

HANKE IV Kaupunkiseutusunnittelun kehittäminen elinvoiman ja kilpailukyvyyn vahvistamiseksi (02/2022 - 01/2023)

Toteuttaja: MAL-verkosto

Tausta

Kaupunkiseutusunnittelu kytkeytyy maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymysten ohella myös elinkeino- ja palvelutoiminnan kysymyksiin. Hyvä ja toimiva kaupunkiseutusunnittelu vaikuttaa yhdyskuntien toimivuuteen ja yksilöiden hyvän elämän edellytyksiin. Kysymys on malpe-kokonaisuuden järkevästä keskinäisestä integraatiosta ja laadukkaasta, monipuolisesti eri viiteryhmiä palvelevan elin- ja toimintaympäristön aikaansaamisesta.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksessa on ehdotettu kaupunkiseutusunnitelman lisäämistä alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään. Sen tarkoituksena olisi sovittaa yhteen kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja viherrakenteen kehittämisen periaatteet sekä edistää ilmastonmuutoksen hillintää ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta, taloudellisuutta ja kestävyyttä. Kaupunkiseutusunnitelma olisi laadittava seitsemälle suurimmalle kaupunkiseudulle, mutta se voitaisiin laatia myös muille kaupunkiseuduille.

MAL-verkoston jäsenseuduilla on noussut esiin kaupunkiseutusunnittelun vahvistamisen tarve. Kaupunkiseutujen elinvoiman ja kilpailukyvyyn parantamiseksi

on tarpeen selvittää, miten kaupunkiseutusunnittelussa ja siihen liittyvässä liikennejärjestelmäsuunnittelussa voisi korostaa elinkeino- ja palvelu-näkökulmaa.

Myös pienemmät kaupunkiseudut ovat tunnustaneet tarpeen uusille kaupunkiseutujen kehittämiseen liittyville työvälineille. Olisi tarpeen selvittää, minkä tyyppisillä uusillakin instrumenteilla olisi mahdollista tukea elinkeino- ja palvelunäkökulmaa osana keskiuurten kaupunkiseutujen kestävästä yhdyskuntarakenteen suunnittelusta.

Keskeiset tavoitteet

- Kaupunkiseutusunnittelun sisällön kehittäminen elinvoimanäkökulmasta eri kokoisilla kaupunkiseuduilla
- Elinkeino- ja palvelunäkökulman ja liikennejärjestelmän aiempaa vahvempi huomioiminen kaupunkiseutusunnittelussa
- Verkosto-oppimisen työvälineiden ja uusien yhteistyökäytäntöjen kehittäminen eri tyyppisten kaupunkiseudun tarpeisiin ja yhteisen tahtotilan muodostamiseen.
- Kaupunkiseutusunnitelmien valmistelun ja toteutuksen edistäminen vertaisoppimisen keinoin

Hyöty ja lisäarvo verkostolle elinvoimaa painottaen

- Seudullisen verkostoitumisen ja yhteistyön syveneminen ja uusien kumppanuuksien löytäminen (mm. elinkeinotoimijat mukaan yhteistyöhön).
- Tuo uusia kehittämissuunnitelmia tämän teemaverkoston edellä kuvattujen muiden hankkeiden ja työpaketien toteuttamiseen

Toteutus / toimenpiteet

- Kaupunkiseutusunnittelun teemoihin erityisesti elinvoimanäkökulmaan liittyvä best practices -yhteenveto ml. uudet ideat kansainvälisistä esimerkeistä.
- Kaupunkiseutusunnittelun teemoihin liittyvien työpajojen sarja ja niiden pohjalta tehty yhteenveto

Yhteistyökumppanit

- MAL-verkoston kaupunkiseudut, YM, LVM, TEM, VM, Kuntaliitto, yliopistot ja korkeakoulut, elinkeinopuolen toimijat jne.

Liite 3. Teemaverkoston aikataulu ja budjetti

KAUPUNKISEUDUILLE ELINVOIMAA teemaverkoston hankkeiden ja työpakettien eteneminen										
Vuosi	2021		2022				2023			
Neljäsnes	QIII	QIV	QI	QII	QIII	QIV	QI	QII	QIII	QIV
Koordinaatiohanke										
Hanke I (Asemanseudut)										
Työpaketti 1										
Työpaketti 2										
Asemanseutufoorumit										
Hanke II (Elinkeino-tieto)										
Työpaketti 1										
Työpaketti 2										
Työpaketti 3										
Hankekohtaiset avoimet tilaisuudet										
Hanke III (Asumisen ennakointi)										
Työpaketti 1										
Työpaketti 2										
Työpaketti 3										
Hankekohtaiset avoimet tilaisuudet										
Hanke IV										
Hankkeen työohjelma										
Hankekohtaiset avoimet tilaisuudet										
Yhteiset tilaisuudet (alustava)										
Ohjausryhmät (alustava)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

	Työpaketin/ hankkeen kesto
	Hankkeen yhteiset, työpaketteja yhdistävät tilaisuudet
	Teemaverkoston yhteiset tilaisuudet, kick off, vuosiseminaari ja loppuseminaari
	Ohjausryhmän kokoukset, n. 1/Q

Yhteensä					
	2021	2022	2023		Yhteensä
Palkkakustannukset	14129	156 931	218 342		389402
Ostopalvelut	2900	96881	67861		167642
Vuokrakustannukset	3000	14500	19500		37000
Kone-, laite- ja muut investointikustannukset					
Väilliset kustannukset	3391	37663	52402		93456
Yhteensä	23420	305 975	358105		687500
Nettokustannukset					
Haettava AKKE-rahoitus	18736	244780	286484		550000
omarahoitus	4684	61196	71620		137500
Kokonaisrahoitus	23420	305 975	358105		687500
SYKE					
	2021	2022	2023		Yhteensä
Palkkakustannukset		46161	81919		128080
Ostopalvelut		14880	0		14880
Vuokrakustannukset					
Kone-, laite- ja muut investointikustannukset					
Väilliset kustannukset		11079	19661		30740
Yhteensä		72120	101580		173700
Nettokustannukset					
Haettava AKKE-rahoitus		68500	96500		165000
omarahoitus		3620	5080		8700
Kokonaisrahoitus		72120	101580		173700
TAU					
	2021	2022	2023		Yhteensä
Palkkakustannukset		25058	50711		75769
Ostopalvelut		6000	16046		22046
Vuokrakustannukset		2000	7000		9000
Kone-, laite- ja muut investointikustannukset					0
Väilliset kustannukset		6014	12171		18185
Yhteensä		39072	85928		125000
Nettokustannukset		39072	85928		125000
Haettava AKKE-rahoitus		37118	81632		118750
omarahoitus		1954	4296		6250
Kokonaisrahoitus		39072	85928		125000
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja MAL-verkosto					
	2021	2022	2023		Yhteensä
Palkkakustannukset	14129	85712	85712		185553
Ostopalvelut	2900	76001	51815		130716
Vuokrakustannukset	3000	12500	12500		28000
Kone-, laite- ja muut investointikustannukset					
Väilliset kustannukset	3391	20571	20569		44531
Yhteensä	23420	194784	170596		388800
Nettokustannukset					
Haettava AKKE-rahoitus	18736	139162	108352		266250
omarahoitus (josta TKS 6000 euroa per / vuosi)	4684	55622	62244		122550
Kokonaisrahoitus	23420	194784	170596		388800

Liite 4. Valtioneuvoston arviointiraadin huomautukset ja verkoston palaute arviointiin

”Hakemus vastaa haun tavoitteisiin ja on toteuttamiskelpoinen. Suunnitelma on selkeytynyt ideavaiheesta, mutta se on silti edelleen jonkin verran ylätasolla ja abstrakti. Valitut 4 painopistealaa ovat perusteltuja, joskin uudistavat sisällöt jäävät vähäisiksi. On huomioitava, että samalla, kun sopimuksellisuus ja MRL-kytkytyminen tukevat kansallista politiikkaa, tekevät ne verkoston riippuvaiseksi näiden toteutumisesta. Elinvoiman kehittäminen ja kaupunkisuunnittelu ovat hyvin esillä. Myös kaupungit ovat laajasti mukana ja kaupunki-valtio -yhteistyön vahvistaminen on positiivista. Hakemuksen perusidea tulisi kuitenkin jatkotyöstössä kirkastaa ja erottaa verkoston muusta tekemisestä selkeämmin”.

MAL-verkoston vastaus palautteeseen:

MAL-verkoston koordinaatio käynnisti valtioneuvoston rahoituspäätöksen jälkeen (Valtioneuvosto 29.6.2021 VN/6528/2021-TEM-108) uudelleen neuvottelut MAL-verkoston Kaupunkiseudulle elinvoimaa hakemuksen laatimiseen osallistuvien valmisteluryhmien kanssa. Hakemuksen rakennetta selkeytettiin siten, että varsinaisten hankkeiden lukumäärä puolitettiin ja ne korvattiin työpaketeilla. Tavoitteena oli poistaa osin päällekkäisiä sisältöjä sekä rakentaa aiempaa parempi integraatio päähankkeiden että niiden alle sijoittuvien työpakettien kesken. Päivitykseen sisältyy seuraavia uudistuksia:

1. Hakemuksen elinkeinoyhteyksiä lisättiin vahvistamalla elinkeino-/yritystoimijoiden osallistumista hankkeiden kohderyhmiksi ja toimijoiksi, työpajoihin ja muihin tilaisuuksiin. Työpaikka- ja yritysalueisiin liittyvä tietotuotanto lisää konkretiaa, joka hyödyttää seutujen elinkeinotoimijoita. Myös palveluiden sijoittumisen kysymykset ovat vahvemmin läsnä hakemustekstissä. Teemaverkosto hankekokonaisuus tuo useita uusia teemoja MAL-verkoston kehittämistyöhön, erityisesti monipaikkaisuuden sekä työpaikka-alueiden tarkempi tarkastelu on linjassa nousevien yhteiskunnallisten kysymysten kanssa.

2. Tietopohjaa vahvistettiin linkittämällä yliopisto- ja korkeakouluysteistyö selkeämmin MAL-verkoston jäsenseuduilta, erityisesti keskisuurilta kaupunkiseuduilta nouseviin elinkeinon ja yhdysuntasuunnittelun keskinäisiin kehittämistarpeisiin. Yhteistyössä SYKE:n ja TAU:n kanssa tietotuotannon määrää on lisätty, hyödyttämään verkoston jäsenseutuja ja -yhteisöjä.

3. HANKE IV KAUPUNKISEUTUSUUNNITTELU ELINVOIMAN EDISTÄJÄNÄ

Kokonaisuutta suunnataan enemmän yleisen kaupunkiseutusunnittelun kehittämistarpeisiin elinkeinonäkökulmaa painottaen, näin ehkäistään liiallista riippuvuutta MRLn ja kaupunkiseutusunnitelmien etenemiseen. Tavoitteena on poliittisesta tilanteesta huolimatta edistää seudullista strategista suunnittelua niin horisontaalisesti (seutujen välillä) kuin vertikaalisesti (valtakunnallisten toimijoiden kanssa).

4. Esitetyt hankkeet ja työpaketit liittyvät MAL-verkoston strategiaperustaan, mutta niitä toteutetaan erillisinä MAL-verkoston perustoiminnasta. MAL-verkoston perustoimintaa rahoittavat mm. ympäristöministeriö, Kuntaliitto, ARA, Väylä ja Traficom. Niiden rahoituksella toteutetaan muita rahoittajan ja jäsenseutujen kehittämistarpeisiin fokuoituja hankkeita.

5. Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto tuottaa kaupunkiseutujen MAL-työhön uutta tietopohjaa kaikissa 4 hankekokonaisuudessa yhteistyössä juuri siihen teemaan sopivien toimijoiden kanssa. Tätä tietopohjaa on vaikeaa, ellei mahdotonta saada ja kehittää yhdessä

seutu- ja valtiotason toimijoiden kanssa ilman lisäpanostusta ja resurssia, joka mahdollistaa uudentyypisten aineistojen käytön ja uudenlaisten integroivaan vuoropuheluun tähtäävien prosessien yhteiskehittämistä

Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto kehittää ja uudelleen virittää elinkeinoelämän ja maankäytön suunnittelijoiden laajapohjaista yhteistyötä 4:ssä hanketeemassa. Elinkeinoelämä-yhteistyö on jäänyt viime vuosina tehtävässä MAL-työssä tilattavan tuotannon, lausunnonantajan ja joskus kehittämisidean esittäjän rooleihin, mutta yhtä jalkaa yhdessä käytävä vuoropuhelu elinkeinoelämän ja kaupunkisuunnittelun yhteisistä tavoitteista on vähäisempää ja adhoc tyyppistä. Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto aikoo hankkeissaan poistaa tätä epäsuhtaa ja tuoda uusia neuvottelu-, vuoropuhelumalleja ja yhteiskehittämismalleja yhteistyöhön elinkeinoelämän ja kaupunkien ja kaupunkiseutujen MAL-toimijoiden välillä.

Suurimpien kaupunkiseutujen MAL-sopimusten laadinta on hyvin keskeistä osaa suomalaista kaupunkiseutukehittämistä. Viime vuosina näistä sopimuksista on tietoisesti vähennetty ja jätetty pois Elinvoimaosuuksia (PE-osuudet), tavoitteena saada vaikuttavia, kapeita kärkiteemoja sisältäviä hankkeita ja aloitteita sopimukseen. Samanaikaisesti tämä on tarkoittanut sitä, ettei ko. yhteistyötä oikeastaan käsitellä missään yhteistyöelimessä tai kehittämisprosessissa systemaattisesti, valtion ja seutujen yhteistyönä. Tähän puutteeseen *Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto* vastaa useilla hankeosioillaan ja työpaketeillaan. Tämä ei myöskään ole mahdollista MAL-verkoston normaalin toiminnan puitteissa, koska verkoston perustoiminnassa pitää seurata olemassa olevaa toimintalinjaa (valtion, seutujen) eikä kehittämistoimille ole vastaavaa tilausta eikä mahdollisuuksia.

Liite 5. Hankehenkilöstön tehtäväkuvaukset

MAL-verkoston koordinaatio:

Kokonaisuuden hallinta, hallinnon ja raportoinnin päävastuu, maksatushakemukset, sopimusasiat, kilpailutukset ja hanketoiminnan koordinointi. Yhteisten tilaisuuksien suunnittelu ja järjestäminen. Viestinnän päävastuu Viestintäsuunnitelman mukaisesti, ohjausryhmätyöskentely ja yhteydet kansalliseen kaupunkipolitiikkaan.

Suunnittelupäällikkö Eero Purontaus (verkostokokonaisuuden projektipäällikkö)

Kokonaisuuden hallinta, talous ja kilpailutukset. Hankkeiden, joissa ei päävastuullista toteuttajaa, koordinointi. Viestinnän osavastuu, tilaisuuksien järjestäminen. Kestävä kaupunkikehitys, kansainväliset yhteydet.

Kehittämispäällikkö Kati-Jasmin Kosonen (MAL-verkoston vastuullinen johtaja)

Kokonaisuuden hallinta, hanketoiminnan osavastuu. Vastuu Teemaverkoston ja MAL-verkoston muun toiminnan välisestä yhteydestä ja tasapainosta ja sidosryhmäyhteistyöstä. Tilaisuuksien järjestämisen ja viestinnän osavastuu. Kansallinen kaupunkipolitiikka, kestävä kaupunkikehitys ja innovaatiopolitiikka.

Tehtäväkuvaukset v.2021

VT projektipäällikkö: hankekokonaisuuden valmistelu ja hankeosioiden sisällön tarkentaminen, Asemanseutujen kehittämishankkeisiin liittyvän teams-tapaamisen suunnittelu ja järjestäminen, viestintäsuunnitelman ja nettisivujen täydennys teemaverkosto-osuudella hankintamenettely (->tehtävä jatkuu kehittämispäällikkö tehtäväkuvalla)

Projektisuunnittelija: hankekokonaisuuden valmistelu ja hankeosioiden sisällön tarkentaminen, Kaupunkiseutusunnitteluhankkeen valmistelu, Jouluseminaarin eli teemakokonaisuuden kick offin valmistelu ja järjestäminen, viestintäsuunnitelma ja nettisivujen täydennys teemaverkosto-osuudella, hankintamenettelyt.

SYKE:

Antti Rehunen	Hanke II TP2: työpaketista vastaava ja sen päätutkija (työpaikka-alueet ja niihin liittyvät liikennevirrat, toimialojen kehitys); Hanke III TP2-3: tutkija (monipaikkaisuusanalyysit ja työpajat)
Anna Strandell	Hanke III TP1-3: osahankkeesta vastaava, tutkija (väestö- ja asuntotarve-ennustemallin kehittäminen, monipaikkaisuusanalyysit, työpajat, asumisen integroiva suunnittelu); Hanke II TP2: tutkija (työpaikka-alueiden ja toimialojen kehitys)
Arto Viinikka	Hanke III TP1: työpaketin päätutkija (väestö- ja asuntotarve-ennustemallin kehittäminen); Hanke III TP3: tutkija (työpajat ja asumisen integroiva suunnittelu)
Santtu Karhinen	Hanke II TP2: tutkija (työvoima-analyysit)
Kimmo Nurmio	Hanke III TP2: tutkija (mobiilidata-analyysit, monipaikkaisuusanalyysit)
Kati Pitkänen	Hanke III TP2-3: tutkija (monipaikkaisuuden kehitys, työpajat)
harjoittelija N.N.	Hanke II TP2 ja Hanke III: avustavat tehtävät (työmatka-analyysit, monipaikkaisuus-analyysit)

Tampereen yliopisto:

Hankkeen vastuullisena johtajana toimii Ilari Karppi. Hankkeessa hän:

- vastaa kahden osahankkeen ja niiden työpakettien suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä niiden sisällöllisestä integroinnista;
- osallistuu hankkeen ja sen etenemisen esittelyyn ohjausryhmälle sekä fokusryhmien kokoamiseen Tampereen ja Turun kaupunkiseuduilla;
- osallistuu H1TP2:n delfoi-kyselyn suunnitteluun ja toteutukseen,
- johtaa fokusryhmätyöskentelyn (H1TP2 & H2TP3)
- osallistuu tulosten analysointiin ja raportointiin sekä niistä käytävään keskusteluun muiden kaupunkiseutujen edustajien kanssa.

Hankkeen toisena tutkijana toimii Iina Sankala. Hankkeessa hän:

- osallistuu osahankkeiden ja niiden työpakettien suunnitteluun, toteuttamiseen ja tulosten raportointiin
- tuottaa yhdessä vastuullisen johtajan kanssa aineistoja ohjausryhmän kokouksiin ja fokusryhmien työskentelyyn
- osallistuu H1TP2:n delfoi-kyselyn suunnitteluun ja toteutukseen sekä tulosten analyysiin,
- osallistuu fokusryhmätyöskentelyyn ja sen fasilitointiin (H1TP2 & H2TP3)
- koordinoi ja tukee vastuullisen johtajan työtä hankkeen ja työpakettien eri vaiheissa, osallistuu tulosten analysointiin ja raportointiin sekä toimii yhteistyössä teemaverkoston koordinaation kanssa tulosten levittämiseksi hankkeiden välillä sekä laajemmalle sidosryhmien verkostolle.

Hankkeen varsinaisten tutkijoiden ohella hankkeeseen palkataan tutkimusapulaisen tehtäviin harjoittelija. Harjoittelijan tehtävänä on:

- pääasiallisesti H1TP2:n delfoi-kyselyn toteuttamiseen liittyvät käytännön tehtävät ja tulosten analysointi
- muut avustavat työtehtävät työpakettien toteutuksessa

ELINVOIMAISET KAUPUNKISEUDUT VIESTINTÄSUUNNITELMA

2021-2023

Tämä viestintäsuunnitelma on tehty viestinnän tueksi. Se kertoo viestinnän tavoitteet ja luo raamit viestinnän toimenpiteille hankkeen aikana. Viestintäsuunnitelma myös kuvailee, mille kohderyhmille pääasiallisesti viestimme ja mitä viestintäkanavia käytämme.

Pääviesti

Kaupunkiseuduille elinvoimaa -teemaverkosto on MAL-verkoston koordinoima hanke, joka auttaa nimensä mukaisesti jäsenyhteisöjään lisäämään kaupunkiseuduille elinvoimaa. Hanke toimii vuosina 2021-2023.

Hankkeen markkinointinimi on Elinvoimaiset kaupunkiseudut.

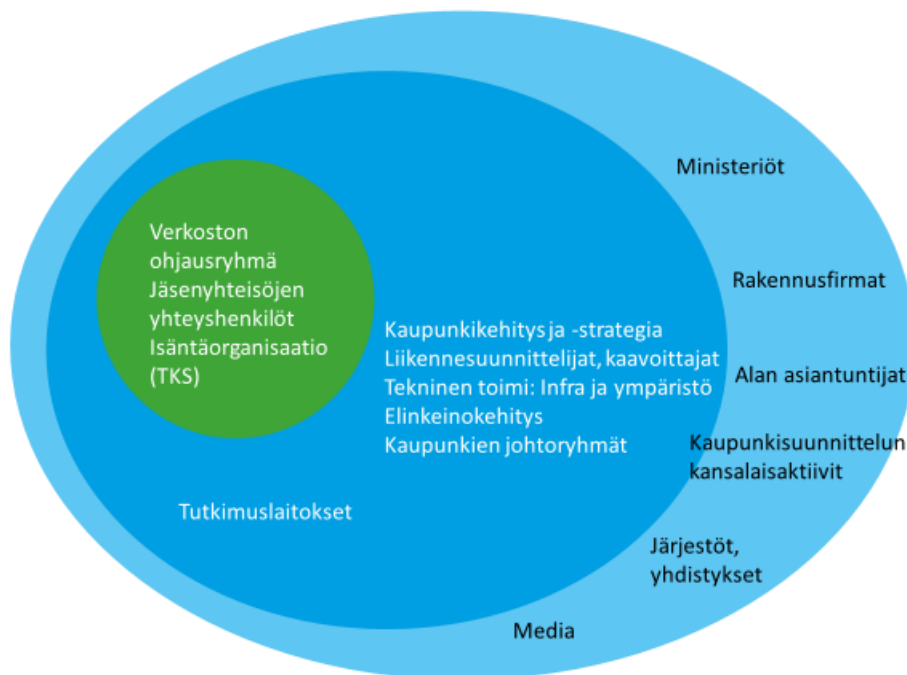
Kehitämme ja sparraamme yhdessä, jotta kaupunkiseutusuunnittelu kytkeytyisi entistä vahvemmin elinvoiman kehittämiseen, kestäväan kaupunkikehitykseen ja liikennejärjestelmiin.

Elinvoimaiset kaupunkiseudut viestinnän tavoitteet

- Tiedottaa jäsenyhteisöä ja sidosryhmiä hankkeista, projekteista ja niiden tuloksista
- Lisätä MAL-verkoston tunnettuutta ja vahvistaa profiilia merkittävänä ja vaikuttavana verkostona
- Helpottaa MAL-verkosta Elinvoimaiset kaupunkiseudut -viestinnän avulla pääsemään mukaan valtakunnalliseen julkiseen keskusteluun
- Lisätä vuorovaikutusta kaupunkien ja valtioiden eri toimijoiden, tutkimuslaitosten, alan asiantuntijoiden ja järjestöjen välillä

Keskeisenä tavoitteena on luoda kohderyhmiä tavoitettavaa ajankohtaista tietoa teemaverkoston toiminnasta.

Viestinnän kohderyhmät

Elinvoimaiset kaupunkiseudut -viestintä tuo MAL-verkoston kohderyhmiksi entistä enemmän seuraavat tahot: kaupunkikehitys ja -strategia, liikennesuunnittelijat ja kaavoittajat, tekninen toimi (infra ja ympäristö), elinkeinokehitys ja kaupunkien johtoryhmät sekä paikallinen yrityskehittäjä.

Yhdyshenkilöt ovat vahvasti myös viestinnän toteuttajia, ja heidän kauttaan viestintä kulkeutuu eteenpäin jäsenyhteisöissä ja saavuttaa paikalliset toimijat. Yhdyshenkilöt ovat ikään kuin Elinvoimaiset kaupunkiseudut -lähettiläitä. He työskentelevät usein kaupunkikehityksyksikössä, kaavoituksessa tai teknisessä toimessa.

Tapamme puhua

Haluamme, että viestintämme on helposti ymmärrettävää ja viestejä on helppo kertoa eteenpäin.

- Käytämme selkeitä ja ymmärrettäviä termejä, asiantuntijoille käytämme ammattisanastoa tarpeen mukaan.
- Tuomme esiin tiedolla johtamista ja tiedon perustumista ajankohtaiseen tutkimukseen.
- Hyödynnämme tarinallisuutta, sidomme asian suurempaan kontekstiin ja valtakunnalliseen kehitykseen, jos mahdollista.
- Havainnollistamme viestintää visuaalisin keinoin (kuvitukset ja infograafit).
- Pääviestimme ovat suomeksi, mutta tarvittaessa viestimme myös englanniksi.

Viestinnän kanavat

Ulkoinen viestintä

- Digi (verkkosivut sis. asiantuntijablogi, some-kanavat, linkedin-ryhmä,)
- Suora viestintä (uutiskirjeet)
- Tapahtumat (seminaarit, workshopit, laajemman kohderyhmän tapahtumat)
- Ammattilehdet (Kuntatekniikka, yms.)
- Tarvittaessa mediasuhteet (lehdistötiedotteet, pr-tilaisuudet, suora toimittajakontaktointi)
- Raportit, paperiset esitteet

Sisäinen viestintä

- Kokoukset
- Workshopit
- Sisäiset seminaarit
- Teams-kanavat
- Toimintaraportit

Viestinnän roolit

MAL-verkoston koordinaatiotiimi suunnittelee ja toteuttaa Elinvoimaiset kaupunkiseudut -viestintää, tarvittaessa viestintäkumppanien kanssa.

Yhdyshenkilöt koordinoivat viestintää paikallisesti ja omassa organisaatiossaan MAL-verkoston koordinaatiotiimin toimittamien materiaalien pohjalta.

Viestinnän mittarit

- Kuinka hyvin viestinnän suunnitellut toimenpiteet ovat toteutuneet?
- Verkkosivujen kävijämäärän lisääntyminen
- Yhdyshenkilöiden vuosittaiset kyselyt/haastattelut: onko yhdyshenkilöille ollut apua tuotetuista materiaaleista?
- Seminaarien ja workshopien osallistumisaktiivisuus jäsenyhteisöittäin ja teemoittain

Viestinnän aikataulus

Vuosikelloa täydennetään tarvittaessa kuukausittain toiminnallisten tavoitteiden kirkastuessa ja niiden valmistelun yhteydessä.

Erityisinä huomioina on merkitty kohderyhmät, joille kannattaa kohdentaa kyseisen kuukauden viestintää. Silti viestitään kaikille kohderyhmille.

Kaikki uutiset päivitetään verkkosivuille, aiheesta ei ole suunnitelmassa erillistä mainintaa.

Yleinen lyhyt kysely yhdyshenkilöille, esim.

- Millaista materiaalia toivot, jotta voit kertoa aiheista eteenpäin organisaatiollesi. (PPT, Verkkosivubannerit, uutistekstit, tiedotteet, uutiskirjeet)
- Kuinka usein haluaisit tiedottaa organisaatiotasi Elinvoimaiset kaupunkiseudut -asioista?
- Haluatko tiedottaa itse organisaatiotasi vai pyydätkö heitä liittymään uutiskirjeen postituslistalle vai molempia?
- Haluatko tiedottaa itse paikallisia kontaktejasi vai pyydätkö heitä liittymään uutiskirjeen postituslistalle vai molempia?

Joulukuu 2021

[Mal-verkosto.fi-verkkosivujen Elinvoimaiset kaupunkiseudut -osion julkaisu](#)

[Seminaari: Vuosiseminaari: Mikseri, Seutu-SUMP ja Elinvoimaiset kaupunkiseudut](#)

[Uutiskirje ja joulutervehdys jäsenistölle](#)

[MAL-verkoston LinkedIn ja Twitter-kanavat kuntoon](#)

Koordinaatitiimin esittely

Tammikuu 2022

[LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi](#)

[Twitter-postaus: Asiantuntijablogi](#)

[Yhdyshenkilöille ja sidosryhmille pieni viestintäpaketti: mikä on Elinvoimaiset kaupunkiseudut ja mitä hyötyä siitä on organisaatiollesi/yrityksellesi?](#)

[Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille](#)

Helmikuu 2022

[Asiantuntijablogi: Asemanseudut tai kaupunkiseutusunnittelu](#)

Varmistetaan, että yhdyshenkilöillä on yhteystiedot valmiina:

- a) Elinvoimaiset kaupunkiseudut -asioista kiinnostuneet oman organisaation henkilöt
- b) paikalliset toimijat, joille olisi hyötyä Elinvoimaiset kaupunkiseudut -asioista.

[Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille](#)

Ohjausryhmän kokous

MAL-verkoston muut hankkeet: Traficom-hanke

[Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille](#)

Maaliskuu 2022

[Asiantuntijablogi: TAU:n raidetietopaketti \(Ilari\)](#)

[LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi](#)

[Twitter-postaus: Asiantuntijablogi](#)

Uutiskirje: Elinvoimaiset kaupunkiseudut lyhyt esittely ja linkki webiin, Kaupunkiseutusuunnitelman seuraavat askeleet, raideliikenteen kehittäminen Tampereen yliopiston kanssa

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

MAL-verkoston aamukahvit: kaupunkisuunnittelu

Twitter-postaus: Tiedote

LinkedIn-postaus: Tiedote

Twitter-postaus: Kaupunkiseutusuunnitelman seuraavat askeleet

Huom! Kaupunkien johtoryhmiä kiinnostaa kaupunkiseutusuunnitelma. Myös liikenne- ja kaupunkisuunnittelijat sekä viherrakentamisesta vastaavat henkilöt ovat tärkeitä kohderyhmiä.

MAL-verkoston muut hankkeet: Perus-Skene-hankkeen 4. työpaja

Ohjausryhmän kokous - aiheet?

Huhtikuu 2022

Uutiskirje: Asemanseudut-seminaari tulossa, tiisereitä tietopakettista, Perus-Skene-hankkeen 4. työpajan aineisto

Pohjatyo: tietopakettien ja esitysten valmistaminen seminaaria varten

Twitter-postaus: tietopaketit, seminaari

LinkedIn-postaus: tietopaketit, seminaari

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

Toukokuu 2022

Asiantuntijablogi: Kaupunkiseutusuunnittelun selvitys alkaa

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Seminaari: Asemanseutu: uusien asemapaikkojen kysyntäpotentiaalit ja niin edelleen, Smart MR

Twitter-postaus: Seminaari

LinkedIn-postaus: Tietopaketit/esite

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

Kesäkuu 2022

Ohjausryhmän kokous ja puolivuotisraportti

Verkoston kesäseminaari: Perus-Skene-hankkeen tulokset

Uutiskirje: Kesäseminaari ja puolivuotisraportti: missä mennään, mitä tulossa ja mistä lisätietoa

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

MAL-verkoston aamukahvit

Heinäkuu 2022

(Lomakuukausi)

Elokuu 2022

Asiantuntijablogi: Elinkeinoasiaa (SYKE)

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

Yhdyshenkilöiden kysely/haastattelut: onko yhdyshenkilöille ollut apua tuotetuista materiaaleista? Mitä toivoo lisää/vähemmän?

Syyskuu 2022

Asiantuntijablogi: Asemanseutu 2 (valtio)

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Ohjausryhmän kokous

Teemaverkoston väliraportti, toimenpiteiden ja rahoituksen tarkennus loppukaudeksi

Uutiskirje: väliraportista ja loppukauden suunnitelmista

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

MAL-verkoston aamukahvit

Lokakuu 2022

Asiantuntijablogi: Asemanseudut (HSY, HSL)

Uutiskirje: asuminen, visiot Euroopasta asemille, kaupunkisuunnittelu/liikennesuunnittelu, matkaketjujen kehitys/vertaisoppiminen SMART MR.

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

Marraskuu 2022

Asiantuntijablogi: Asuminen, Asuminen eri elämän vaiheissa (SYKE)

Uutiskirje: Seminaari, Telia Crowdilta on tulossa tutkimus ihmisten liikkumisesta, FOLK alkaa

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: FOLK (asuminen eri elämänvaiheissa) alkaa

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

MAL-verkoston aamukahvit

Joulukuu 2022

Seminaari: Vuosiseminaari

Asiantuntijablogi: Elinvoimaiset kaupunkiseudut itsereflektointi (koordinaatitiimi tai ohryn pj)

LinkedIn-postaus: Asiantuntijablogi

Twitter-postaus: Asiantuntijablogi

Esite: Elinvoimaiset kaupunkiseudut 2022 tuloksia, FOLK

LinkedIn-postaus: Esite 2 ja seminaari

Twitter-postaus: Esite 2 ja seminaari

Uutiskirje: Asiantuntijablogi, muuta ajankohtaista

Kuukausikirje jäsenyhteisöjen yhdyshenkilöille

Ohjausryhmän kokous: MAL-verkoston muut hankkeet: Traficom-hankkeen tulokset

Q1 2023

Mediatiedote: Telia Crowdin tuottama tieto

Kaupunkiseutus suunnittelun vuorovaikutustyöpajat

- Asemanseutujen kehitystyö
- Asuminen ja elinkeinotyö
- MAL-verkoston muut hankkeet: mm. Traficom

LinkedIn postaus: Tiedote

Twitter postaus: Tiedote

Ohjausryhmän kokous x 2, puolivuotisraportti

Uuden verkostostrategian valmistelu, ml työpajat

Kysely verkostojäsenille

Q2 2023

Uutiskirje: Asemanseutukortit (jaa näitä yrityksille!)

LinkedIn postaus: Asemanseutukortit

Twitter postaus: Asemanseutukortit

Materiaali: Asemanseutukortit

Materiaali: Elinvoimaiset kaupunkiseudut julkaisu/ loppuraportti

Ohjausryhmän kokous x2 ja Teemaverkoston loppuraportti

YM ja Liikennehallinto-hankkeet päätökseen

Uuden verkostostrategian ja verkostosopimuksen hyväksyminen, valmistautuminen uuteen kauteen

Liite 7. Indikaattorit

Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut seurantaindikaattoreita hankkeen tulosten arvioimiseksi.

1. *Miten verkoston toimijat osallistuvat ja ovat sitoutuneet verkoston kehittämiseen? Onko mukana eri kokoisia kuntia ja alueita? Onko verkostossa mukana monipuolisesti kuntia, oppilaitoksia, yrityksiä ja 3. sektorin toimijoita? ovatko teeman kannalta olennaiset tahot mukana?*

MAL-verkoston jäsenet ovat hyväksyneet hakemuksen ja sitoutuneet toimintaan MAL-verkoston ohjausryhmän ja Talous- ja toimintasuunnitelman laadinnan kautta. Hankesuunnitelma on esitelty ohjausryhmässä toukokuussa, elokuussa ja joulukuussa 2021 ja välitetty tieto koko verkostolle vuoden 2021 puolella. Vuoden 2022 toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä toimenpiteet on nostettu vielä esiin.

Hankekokonaisuuksiin I-IV haetaan vielä case-seudut yksitellen. Tämä toimintamalli on verkostossa toimiva, koska jäsenet joka tapauksessa maksavat vuosittaisen jäsenmaksun ja tulevat mukaan hankkeisiin siltä osin kuin case-seutu ja kaivataan ja seutu itse niistä kiinnostuu.

2. *Kuvaa toimet, joilla verkosto on edistänyt alueiden vetovoimaisuutta esimerkiksi yritysten, nykyisten ja potentiaalisten asukkaiden sekä matkailijoiden näkökulmista.*

Voidaan vastata väliraportin yhteydessä.

3. *Onko verkoston puitteissa kehitetty alueiden ja toimijoiden välistä kokemusten vaihtoa tavoitteellisesti ja fasilitoidusti? Onko verkoston puitteissa kartoitettu, luotu ja hyödynnetty eri toimijoiden hyviä käytäntöjä? Kokemusten vaihdon ja vertaisoppimisen vahvistamiseen liittyvien tilaisuuksien määrä ja tavoitteet?*

Koko verkoston idea perustuu tähän, kaikkiin hankeosuuksiin sisältyy vuoropuhelutilaisuuksia (Asemanseudut teemassa on jo pidetty). Tarkemmat tiedot näkyvät väliraportoinnin yhteydessä.

4. *Millainen on verkostossa muodostetun yhteistyömallin potentiaali tulevaisuudessa? Miten verkostossa on rakennettu toiminnan jatkuvuutta koordinaatorahoituksen (AKKE) päätyttyä?*

Kehittämistyössä on erilaisia vaiheita, ja Elinvoimaiset kaupunkiseudut -verkosto tarjoaa yhteisen foorumin sekä valtiotoimijoille, tutkimusorganisaatioille kuin seuduillekin. Tietopohjan rakentaminen ja edelleen kehittäminen jatkuu Suomen ympäristökeskuksen ja Tampereen yliopiston omissa toiminnoissa sekä seututasolla jatkossa. Teemaverkostohankkeen jälkeen ko. organisaatiot ja jäsenet voivat viedä toimintaa eteenpäin.

MAL-verkosto puolestaan ottaa toiminnassa kehitetyt vuoropuheluprosessin aihiot käyttöönsä jatkoa varten ja testaa missä määrin ne sopivat myös valtiotason MAL-työhön, mm sektorien väliseen vuoropuheluun tai eri tasojen välisten suunnitteluprosessien väliseen kehittämistyöhön (esimerkkinä kestävä liikunnan edistäminen EU:n politiikat, VLJS, alueelliset liikennejärjestelmäsuunnitelmat, seudullinen liikennejärjestelmätyö, kunnallinen liikenne- ja katusuunnittelu).